ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3886 14/26 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1898 12 ՇԱԲԱՆ 1316 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ

در علیه غلطه ده (آرەولك) غزته سی اداره خانه سنه
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ.

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » վեցամսեայ. 70 »
» » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրք
» » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական քղքասարի ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ.

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ՆՕԹԵՐ

Վերջապէս չպիտի կրնանք ըսել, առանց գրագիտական ուռուցիկ ոճի, թէ Բերայեցւոց միամեայ տառապանքին երկունքը արժէ՞ց... երկուօրեակ մը ծնունդով։ Անհագին քուէտուփ մը, չքեղազարդ սրահի մը մէջ զետեղուած, հազարաւոր քուէթուղթերու երթեւեկ, լրագրական սենսաւոր ծանուցումներ, պաշտօնագիրներու փոխանակութիւն Բերայէն Ղալաթիա և փոխադարձաբար, ժողով, ժողովակ, քարոզ, քիչ մըն ալ փող ու թմբուկ, և վերջ ի վերջոյ միայն հինգ ընտրեալ թաղական փոխանակ տասներկուքի. ահա՛ ինչ որ եղաւ սովորական ընտրութեան մը սարասվոր իրարանցումին վախճանը։ Եթէ Թաղ. Ժողովը միջակէտ մը չդնէր ընտրական գործողութեանց առջեւ, գործողութիւնները պիտի շարունակէին անշուշտ օրինական ձեւով, մինչեւ որ բնաւ թաղական չմնար Խորհրդարանին մէջ... բայց քուէտուփէն և քուէհամարի քննիչներէն. և այս պարագային մէջ՝ եկեղեցւոյ շրջափակը անտէր պիտի մնար յառաջիկայ տէրունական օրերուն, վարժարանները պիտի մնային առանց վերին հոգածութեան և... անոնց վառարաններն ալ առանց փայտի։ Վարչական կարգադրութեամբ գործը յարդարուեցաւ բարեբախտաբար, ինչ որ քուէտուփով ընտրեալներուն ալ փափաքն էր, և հինգ օրինականներուն վրայ եօթը վարչականներ աւելնալով լրացուցին վերջապէս թաղականութեան աւագ թիւը խառն ոճով։

Բայց օրինականէն ու վարչականէն աւելի թաղին փնտռածը գործնականն է հարկաւ՝ գործելու ճիշդ ժամանակին։ Գոնէ այսպէս կ'ենթադրուի. վասն զի լաւ չի գիտցուիր թէ թաղը բան մը կը փնտռէ՞, թէ ինքն ալ իր կարգին կ'ենթադրէ ունենալ ամէն բան։ Եթէ օր առաջ, այս սիւնակներուն մէջ, փափաք յայտնուեցաւ աղջկանց բարձրագոյն Նախակրթարանի մը հաստատման Խաւեան վարժարանի յարկին տակ, շօշափելի և բաւական ալ չիկնելի պակաս մը ցոյց տալու փորձ մըն էր պարզապէս մեր կողմէն, վասն զի այսպէս կը վայլեցընէինք, և տակաւին կը վայլեցընենք, Բերայի նման թաղի մը համար, ուր կամքէ զատ ոչ ինչ կը պակսի օտար կրթական հաստատութեանց հետ մրցելու մասին՝ ինպաստ մեր աղջկանց տոհմային դաստիարակութեան։ Այսօր ալ մեր այս փափաքէն բան մը չենք կրնար զեղչել, առանց զեղչելու կարեւոր մաս մը նորընտիր Թաղ. Խորհրդի վրայ մեր ունեցած վստահութենէն։

Եւ կարծենք թէ Թաղ. Խորհուրդը, ինչպէս ամէն թաղի մէջ, կրթական գործէն դուրս մեծ բան մը չունի ընելիք։ Բերայի մէջ մանաւանդ աշխատութիւնները բաժնուած են, և ամէն ճիւղի համար յատուկ մարմին մը կայ Ազգ. Վարչութենէն կարգուած կամ հաստատուած։ Դպրոցավարութեան — այս շատ դիւրին կարծուած արուեստին — մանր ու յարատեւ հոգածութեան գործը փորձաքար է թաղականի մը գործունէութեան արժէքին։

Կ'ենթադրէք հարկաւ թէ պատճառ մը չունինք նոր Թաղ. Խորհրդի ձեռնհասութեան և յօժարութեան վրայ թերահաւատելու, եթէ միւս կողմէ Բերայի համար ոսկեդարի մը ծագման առաջին նշոյլները չենք կանխեր աւետել մեր ընթերցողներուն։ Ապահով ու անկեղծ գնահատութեան մը համար՝ լաւագոյն միջոցն է ըստ խ...ապահիկ վճարումը, գոնէ հանրային գործերու մէջ։

* *

Բայց ձայն բարբառոյ ... ի լրագրի պէտք ըսէք, ինչպէս որ եւ է գիտութիւն՝ որ հեռուէն կամ մօտէն կը վերաբերի մեր ընդարձակ բարքերուն։ Զարմանալի են մեր այս բարքերը, որոնք կրնան սատանային հետ հաշտուիլ՝ բայց ոչ երբեք գիտութեանց հետ, թէեւ յառաջ բերուին ամէնէն պատշաճ ու ամէնէն բանաւոր եղանակով։ Չգիտեմ ինչո՞ւ գիտութեանց դէմ հակակրութիւն կը տածեն մեր բարքերը, և գրեթէ ամէն պիտանի առաջարկութեանց հանդէպ՝ սառնասիրտ անտարբերութիւն։ Մեր մէջ դպրոցական ամէնէն յետին հոգաբարձութիւնն անգամ — կրնաք հարցնել Ուսումն. Խորհրդին — առաջին օրէն սրբազան պարտականութիւն կը համարի հակառակիլ որ և է օրինաւոր գիտութեան որ դայ աջէն կամ ձախէն, և Թաղ. Խորհուրդ մը գործ տեսած չի կրնար համարուիլ, եթէ տարին գոնէ մէկ անգամ վէճ չբանեցաւ, զոր օրինակ, Ուսումն. Խորհրդի հետ։ Անանկ թաղականութիւններ ալ կան՝ որոնք տարին տասներկու ամիս անպատճառ վէճ պիտի ունենան Պատրիարքարանի վարչական մարմիններէն մէկուն հետ, օրինակ՝ Կէտիկ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդը, որ իր նախորդէն կտակով ժառանգած կ'երեւի տեսակ մը դժկամակութիւն Ուսումն. Խորհրդի որոշմանց դէմ... մէկ երկու կրթական պաշտօնեաներու պահանջքը ոտունդով մաքրելու հնարամտութեամբ թերեւս։ Հիմա այս դժկամակութեան ախտէն վարակուեր են ուրիշ թաղականութիւններ ալ, և կարծեմ վերջ ի վերջոյ Ազգ. Վարչութեան կողմէն հարկ պիտի դատուի հականեխիչ յանձնաժողով մը կարգել՝ այս թաղականի համաճարակին դէմ մաքառելու պաշտօնով։

ԱՐԷՏ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԹՐՔԱՀԱՅՈՑ ՄԷՋ
(Մինչեւ 1875)

Կ. ՊՈԼԻՍ

Եւդոկիացին Աբգար՝ որ Հայոց Միքայէլ Կաթողիկոսի կողմէ պատուիրակ ղրկուած էր ԺԶ. դարու կէսին ատենները Հռոմայ Պապին մօտ, Վենետիկի մէջ իր որդւոյն աջակցութեամբ քանի մը կրօնական գիրքեր տպագրելէ ետքը, 1567ին ատենները իր տպարանը Կ. Պոլիս կը փոխադրէ, ուր կը հրատարակէ քանի մը գործեր, Քերական (1567), Տօնացոյց, Տաղարան, Ժամագիրք, Պատարագամատոյց (1568), Մաշտոց (1569)։ Այդ տպարանին փակուելէն ետքը, գրեթէ դար մը Կ. Պոլսոյ Հայոց մէջ տպագրական որ և է փորձի չենք հանդիպիր։ Վերջապէս Երեմիա Չէլէպի Քէօմիւրճեան ճարտար գրագէտը և հմուտ լեզուագէտը կ'ունենայ տպարան մը 1677ին որ երկու գործ միայն կը հրատարակէ (Տնօրինականք և Յիսուս Որդի) և տպարանը կ'անցնի Գրիգոր Մարզուանցիին, որ կը շարունակէ մինչ 1734։ Աստուածատրոյ տպարանը, հիմնուած 1700ին, թերեւս աւելի առաջ, կը գործէր մինչեւ դարուս սկիզբները։ Մեծանուն Ոսկան վարդապետին Մարսիլիոյ տպարանին մէկ մասը իր մահէն ետքը իր ազգականներէն Լատինացի Պետրոսին կ'անցնի որ զայն Կ. Պոլիս փոխադրելով հոն կը հիմնէ (1701ին Էջմիածնայ տպարանը՝ ուր տպագրուեցան Մխիթար Աբբայի առաջին գործերը և Աստուածաշունչ մը (Ոսկանայ Աստուածաշունչի վրայէն, սակայն փոքր տառերով)։ Հաւանականաբար այս տպարանը որ Բերա կը գտնուէր «Պէյօղլուի» տպարան անուանուեցաւ 1704էն ետքը և շարունակուեցաւ մինչեւ 1708։ Գրեթէ քսան տարեկան կեանք մը ունեցած են Բարսեղի (1736—1755) և Աբրահամի (1737—1746) տպարանները։ Գաբրիէլ դպիրինը, 1748ին հիմնուած, կարճ ժամանակ մը տեւած է։ Աւելի բարեբաղդ և արդիւնաւոր եղած է Ստեփաննոս Պետրոսեանինը (1750—1689)։ Մարտիրոսի տպարանը 1752ին հիմնուած, չենք կարծեր որ շատ տեւած ըլլայ։ Ստեփաննոսի տպարանը 1771էն 1782 միայն տեւեց։ 18րդ դարուն վերջերը հիմնուած Պալաթցի Մատթէոսի (1790), և Յովհաննէս Զօզուեանի (1799) տպարանները կը գործէին դեռ դարուս սկիզբները Աստուածատրոյ տպարանին հետ։

Հետզհետէ բացուեցան և հետեւեալ տպարաններն ալ։ Ապուչեխցի Արապեան Պօղոսի տպարանը Օրթագիւղ, 1820ին հիմնուած, որ շարունակուեցաւ մինչեւ 1859, ուր հրատարակուեցան բաց ի կրօնական շատ մը գործերէ, Թովմայ Արծրունեաց պատմութիւնն ալ։ Յովհաննէս Սբրաշամ ամիրայի տպարանը, 1824ին հիմնուած, կարճ կեանք մը ունեցաւ։ Չըրչըլի օտարազգի տպարանը 1839էն սկսաւ հրատարակել հայ գործեր մինչեւ իր խափանումը (1880)։ Տիվիթճեան Թադէոսի տպարանը, 1840ին հիմնուած, շարունակուեցաւ մինչեւ 1878։ Մինասեան տպարանը որ գործեց 1842էն մինչեւ 1880։

Մասնաւոր յիշատակութեան արժանի է Միւհէնտիսեան տպարանը, 1846ին հիմնուած Ղալաթիա, որ շարունակուեցաւ մինչեւ 1878, և շատ արդիւնաբեր եղաւ։ Միւհէնտիսեանը ճարտար փորագրիչ ալ էր. մեծապէս նպաստեց տպագրական արհեստին զարգացման. հայ, տաճիկ եւ արաբ գեղեցիկ տառեր ստեղծեց։

Մասիսի տպարանը, համանուն թերթին հետ հիմնուած 1852ին, այդ լրագրէն զատ կարգ մը գործեր ալ տպագրած է, և շարունակուեցաւ մինչեւ 1885։

Տէրոյենցի տպարանը 1857ին հիմնուած, ուր կը տպագրուէր երբեմն Զամուռճեան Տէրոյենց պատուելիին Երեւակը, շարունակուեցաւ այդ հանդէսի դադարէն (1867) վերջն ալ մինչեւ 1880։

Քիւրքճեան Ռուբէնի տպարանը, հիմնուած 1857ին, տասն-երկու տարուան կեանք մը ունեցաւ։

Անտոն Ճէվահիրճեանի 1862ին բացած Արեւելեան Համազգային անուամբ տպարանը երեք տարի միայն կրցաւ գործել։

Ճանիկ Արամեանի Բարիզի մէջ 1848ին հաստատած Արամեան տպարանը, որ 1864ին Մարսիլիա փոխադրեցաւ և 1864ին Նիկոմիդիա. քիչ վերջը Կ. Պոլիս բերուեցաւ։ Ճանիկ Արամեան մեծապէս նպաստեց հայ տպագրութեան, գիրքերուն վայելուչ ձեւեր տալով և ճաշակ մտցնելով տպագրական արուեստին մէջ։ Իր տպարանը կը շարունակուի ցարդ իր զաւկին միջոցաւ։

Երկրորդական կարեւորութիւն ունեցած են Ծիզմէճեան (1865—1881), Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսի (1870—1880), Տնտեսեանի (1870—1881), Աչճեան, Մարգարեան տպարանները ևն։ Մեր ուսումնասիրած շրջանի վերջերը հաստատուած է Ս. Պարտիզպանեան տպարանը 1875ին հիմնուած որ ցարդ կը շարունակուի։

Յիշատակենք նաեւ՝ երբեմն լրագիրներու յատուկ տպարանները՝ որոնք շատ քիչ անգամ լրագրէ զատ գործեր տպագրած են, ինչպէս Ընտանի Իմաստասէրի տպարանը, Մանզումէի Էֆքեարի տպարանը ևն։

Երբեմն կարեւոր վարժարաններն ալ ունեցած են իրենց յատուկ տպարանները, որոնց կեանքը կարճատեւ եղած է, ինչպէս Իւսկիւտարու Ճեմարանի տպարանը (1839), Խասգիւղի Ներսէսեան վարժարանի տպարանը, Մայր Վարժարանի տպարանը, Շահնազարեան վարժարանի տպարանը (1859—1861)։ Այս վերջինը նախկին Արապեան տպարանն է, որ ապա ծախուեցաւ։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԸ

Թուրքիոյ գաւառաց մէջ Զմիւռնիայէն և քանի մը վանքերէ զատ քիչ տեղեր միայն կարճատեւ կեանքով տպարաններ ունեցած են։

Զմիւռնիա.— Զմիւռնիա 1759ին ունեցաւ իր առաջին տպարանը, Մարկոսի ձեռամբ, ուր տպագրուեցաւ «Ժամանակագրութեան Մեկնութիւն» (1759), «Խորհրդատետր» (1761), Եղնիկ (1762)։ Այս թուականին կը դադրի։ Երեք քառորդ դար վերջը միայն, 1838ին, Ս. Մեսրոպեան տպարանը կը հիմնուի՝ համանուն վարժարանին կից, բայց կը դադրի 1846ին։ Ապա հետզհետէ կը բացուին Արշալոյսի (1838), Պալայեան Ստեփաննոսի (1840), Սիմոնեան Գալուստի (1851), Թութակի (1853), Տէտէեան Եղբարց (1853—1880), Պալթազարեանի, Մսերեանի, Բողոքական Հայոց տպարանները, որոնց մէջէն Արշալոյսի և Տէտէեան Եղբարց տպարանները աւելի կարեւոր եղած են. Նշանաւոր էր նաեւ Թամիկեան տպարանը և վիմագրատունը։ Մեր ուսումնասիրած շրջանին մէջ հիմնուած վերջին տպարանն է Մամուրեան տպարանը որ 1871էն մինչեւ ցարդ կը գործէ։

Երուսաղէմ.— Երուսաղէմի Ս. Յակոբեանց վանքին մէջ առաջին անգամ տպարան հաստատուած է 1835ին, ա[illegible] Եուսուֆեան Պետրոս ամիրայի ծախքով։ 1862ին ճոխացաւ այդ տպարանը և կը գործէ ցարդ, ուր կը տպագրուին կրօնական և այլ գործեր։ Սիոն ամսագիր հանդէսը (ազգային, բանասիրական, գրագիտական, կրօնական և ժամանակագրական), հոն կը տպագրուէր 1866էն 1877։

Վան.— Վարագայ վանքին տպարանը 1858ին հաստատուած։

Մուշ.— Ս. Կարապետի վանքը ունեցաւ 1863ին տպարան մը, ուր կը տպագրուէր հանդէս մը։

Նիկոմիդիա.— Արամեան տպարանը Մարսիլիայէն հոս փոխադրուեցաւ 1864ին, սակայն քիչ վերջ Կ. Պոլիս հաստատուեցաւ։

Այս քաղքի մօտակայ Արմաշու վանքը 1869ին ունեցաւ տպարան մը, ուր կը տպագրէր ամսագիր մը 1870էն մինչեւ 79 և քանի մը գործեր։

Սըվազ.— Տպարան Վարդանեան Անդրանիկի 1871—75, ուր տպագրեցաւ գլխաւորապէս Սիվազ թերթը։

Պիթլիս.— Պիթլիս ունեցաւ Ամիրդոյն տպարանը՝ կարճ տեւողութեամբ։

ՍԻՍՆԱԿ ԲՕՆԱՍԱՐ

ՍՈՒՐԲ ԵՐԿԻՐ
ԵՒ
ԻՐ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԱՅՐԵՐԸ

Զ.

ԳԵԹՍԵՄԱՆԻ ԿԱՄ ՅՈՎՍԱՓԱՏԱՑ ՁՈՐԸ.— ԳԵՐԵԶՄԱՆ Ս. ԿՈՒՍԻՆ

Ահաւասիկ գերեզմաններու աշխարհ մը... ո՛չ այնչափ հին այն գերեզմանները լոկ ու մերկ, որոնց մամուռներուն վրայ մա՛հն է միայն որ, տխրադեցիկ նոճիներու ներքեւէն, կը սփռէ իր սրտամաշ հովանին, այլ՝ նոր աշխարհ մը մշտեւակէզ գերեզմաններու Աբրահամու ցեղի ժամանակակից բիւրաւոր զաւակներուն, որոնց վրայ ցցուած սեպաձեւ քարերու խառն կուտակը, կարծես, մահաշուք կերպով գրոհ կու տայ Ձիթենեաց լեռան ի վեր։

Ցցուած այդ քարերուն մէջ սակայն, կը նշմարուին, ուրեք ուրեք, հնոյն Իսրայէլի ժամանակէն կանգուն, մէկ քանի շիրիմներ՝ անյիշատակ դարերու միացորդ, որ մէկ մէկ առեղծուածներ են ճարտարապետական շա՛տ հնագոյն հանճարի, սահմանուած, զոգցես, իրենց տակ ծածկելու համար եւեթ մարդկային կեանքի ամենամեծ առեղծուածը։ Կը տեսնենք հոն՝ Թշուառութեան կեդրոն մը՝ Կեդրոնեան Ձորին մէջ, որ կռնակը լերան տուած՝ հին յիշատակներ կը ծածկէ մեռելական այն բազմաթիւ այրերուն մէջ որոնց բերանները այժմ անշաղախ որմերով փակուած՝ բնակարան ձեւացուցած են խել մը մարդկային կմախքներու։ Սելովամն է այն, որուն խեղճուկ բնակիչները մեռելոց ուրուականներու նման, իրենց գետնափորներէն դուրս վիժելով կը դիմեն անցորդներուն ձորն ի վար՝ մինչեւ Ե-Մօնի կիրճերը ու դարն ի վեր մինչեւ Չար Խորհրդոյ լեռը՝ պախշիշ մը ստանալու համար։

Այս բլրին զառ ի վերին կէս ճամբուն վրայ է Ակեղդամա՝ զոր Արաբները տակաւին մինչեւ ցայսօր սեմական անունով կը կոչեն Հագ-էլ-Տամա։

Ըստ աւանդութեան, այստեղ գնեց Կայիափա, Քրիստոսի արեան գին երեսուն արծաթով (*), այն գետինը որ օտարաց գերեզման սահմանուեցաւ ըստ վճռոյ Սանհետրինի (Հրէից Ատեան)։

Զարմանալի է յիշեալ երեսուն արծաթի մասին Ֆաուլեր անուն Նուրեմպերկցի ներհուն եկեղեցականի մը ասկէց հինգ հարիւր տարի առաջ տուած հետաքրքրական տեղեկութիւնները զոր Ֆրանսերէն ուրիշ բնագրէ մը թարգմանելով յառաջ կը բերեմ հոս։

«Գալով երեսուն դենարին — կ'ըսէ Ֆաուլեր — խիստ երկար է անոր պատմութիւնը՝ զոր ես տեղ մը կարդացեր եմ։ Կ'ըսուի թէ Թարա՝ Աբրահամու հայրը կոխեր է այդ դրամները, Նինոսի հրամանով, նոյն ձեւով ուրիշ շատ մը դրամներու հետ՝ որոնցմէ մաս մըն ալ իր երկիրը փոխադրելով յաջորդաբար՝ իբրեւ ժառանգական բաժին՝ Իսմայէլի անցեր է։

«Երբ Յակոբայ որդիները իրենց Յովսէփ եղբայրը քսան կտոր արծաթի վաճառեր են Իսմայէլացիներուն՝ ասոնք նոյն դրամները տուեր են Յակոբայ որդւոց որ Եգիպտոս տանելով՝ ալիւրի հետ փոխանակեր են զանոնք։

«Առուծախի մէջ նոյն դրամները Սաբայի երկիրներն ալ անցնելով՝ տեղւոյն Թագուհին՝ Սողոմոնի տեսութեան եկած ժամանակ, բազմաթիւ ընծաներու հետ զանոնք ալ նուիրեր է անոր՝ որ ի պահ դրեր է Աստուծոյ Տաճարին Գանձարանին մէջ։

«Ժամանակ անցնելով՝ Նաբուգոդոնոսոր գրաւեր է Տաճարին բոլոր ճոխութիւնները որոնց մէջ են եղեր նոյն դրամներն ալ զոր Գոթողիային ընծայ ղրկեր է և որոնք յետոյ Նուբիոյ Պետական Գանձատունը մտեր են։

«Փրկչի ծննդեան ժամանակ, երեք Մոգերէն մէկը՝ Մելքոն՝ Թագաւոր Նուբիոյ, ընծայ մատուցանելով զանոնք Աստուածորդւոյն, երբ երանելի Ս. Կոյսն ու Յովսէփ՝ Յիսուս մանուկն իրենց հետ, Եգիպտոս գացեր են, ճանապարհին անապատին մէջ կորուսեր են այն արծաթները զոր խաշնարած հովիւ մը գտնելով՝ երեսուն տարի իր քովը պահեր է, յետոյ հիւանդանալով և լսելով Յիսուսի հրաշագործութիւնները՝ երբ Երուսաղէմ եկեր է իր առողջութեանը համար Անոր դիմելու, յետ ապաքինման՝ զանոնք նուիրեր է Փրկչին՝ որ չ'ընդունելով, Տաճարի քահանաներուն յանձներ է՝ Կորբանը ձգելու համար։

«Յուդա՝ երեսուն արծաթի մատնելով զՅիսուս՝ այդ դրամն ստացեր է Քահանայապետներէն, բայց յետոյ, խղճի խայթը նեղելով զինքը՝ երբ ետ դարձուցեր է, Քահանայապետները չ'ընդունելով ա՛յլ եւս նոյն դրամը Կորբանին մէջ՝ գներ են այնու Բրդի Ագարակն՝ Ակեղդամա՝ որ է «Պէօզարեան», յորմէ յետոյ տարածուեր է ընդհանուր աշխարհ։

«Ես — կը յաւելու Ֆաուլեր — Հռոդոս կղզւոյն մէջ տեսայ այդ դրամներէն հատ մը՝ որուն դրօշմատիպն առնելով Ջէհան Տիւխէն անուն Նուրեմպերկցի մը արծաթէ թափել տուաւ անկէ շատ մը օրինակներ և, 1485 թուականին՝ երբ Նուրեմպերկի մէջ վանաժողով կազմեցինք՝ մէկմէկ հատ ընծայեց իւրաքանչիւր եղբօր։ Այդ դրամին մէկ երեսը մարդու մը պատկերը դրօշմուած էր իսկ միւս երեսը՝ շուշան մը։ Շուրջը՝ գիրեր ալ կային՝ բայց բոլորովին սրբուած՝ անընթեռնլի վիճակի մէջ։»

* *

Ձորին ուղղութեամբ՝ ընթանալով դէպ ի հիւսիս, մարդկային մէն մի քայլափոխին կը ներկայանան նախնական դարերու Իսրայէլի յիշատակներ որ կը յիշեցնեն անցեալ կենաց պատրանքները, վիշտերն ու յոյսերն՝ ամփոփուած ժայռերու, հողերու և կիսափուլ մահարձաններու ներքեւ որոնք ա՛յլ եւս աւանդութեանց կարգն անցած են՝ պատմական ճշդութեամբ եւեթ յարգելի. բայց երբ հասնինք ա՛յն տեղ ուր աշխարհի Փրկիչը՝ գերագոյն ժամուն՝ մարդկային բովանդակ վիշտերու ծանրութեան ներքեւ ընկճուած՝ իր Աստուածային արտասուաց կաթիլները թափեր և ամբիծ ճակտէն քրտանց ոլոռունքը կաթկթեր է՝ հո՛ն, կարծես, երկնային օրհնութեանց ալելուներն են որ մեր ականջներուն կը մրմնջեն, հո՛ն է Յիսուսի աղօթած Սրբավայրն՝ ուրկից քարընկէցի չափ հեռու է նաեւ մատնութեան տեղին՝ երկուքն ալ երեսի վրայ թողուած։

Ֆրանչիսկեանք այստեղ, նոյն սրբավայրին յարակից Ձիթենեաց լերան ստորոտը գետին մը ունին ընդարձակ, գեղեցիկ որմերով շրջապատուած, զոր Գեթսեմանի Պարտէզ կը կոչեն ի յիշատակ անշուշտ նախնական պարտէզին։

Հոն, պարտէզին ճիշդ մէջտեղը, կը տեսնուին ութը հատ հինաւուրց ձիթենիներ, որ յետ Խաչափայտին, է՛ն նուիրական ծառերն են Փրկչի ժամանակէն մնացած, որոնց հովանիներուն ներքեւ քարոզեր է Յիսուս, շատ անգամ, յաւիտենական կենաց Բանը իր աշակերտներուն։ Այս ծառերը Փրկչին արտասուքներովը սնած և ուռճացած՝ միակ հանդիսատեսները եղած են իր Աստուածային սիրոյն ու հառաչանաց ձայներուն։

Յիսուսի տագնապալից այն սոսկալի գիշերէն ի վեր 19 դարեր սահեր անցեր են, և սակայն անոր վկաները՝ այս ծառերը՝ արկածալի ժամանակաց մէջ անգամ հաստատուն, հրաշալի եղանակաւ մը տակաւին կը մնան կանգուն, իրենց արմատներուն և ոստերուն վրայ կրելով բազմադարեան նուիրական հետքեր։ Ահա այս էր լատինական աւանդութիւնն ի մասին յիշեալ ձիթենիներուն, որ արդարեւ շա՛տ հինաւուրց՝ կը նմանին անկեղեւ չորցած կոճղերու որոնց վրայ եթէ չի տեսնուէին թարմ ոստեր ու դալար տերեւներ, անշուշտ գորշատեսիլ ժայռերու բեկորներ պիտի կարծուէին, և սակայն իրենց բուները ութը մէթր տարածութիւն ունին և ամէն տարի ալ բաւական պտուղ կու տան։

Այս աւանդական հնութեամբ հանդերձ պարտէզը շատ գրաւիչ է։ Ֆրանսական ոճով շինուած ածուներ անմեռուկ ծաղիկներով ու տոսախներով զարդարուն, կը շրջապատեն սալկիկ փայտերէ ձեւացուցած կրճիմներով յիշեալ հնամաշ ձիթենիները։

Պարտէզին շրջափակը կազմող որմերուն վրայ զետեղուած են կարգաւ Քրիստոսի չարչարանաց գեղանկար պատկերները, սկսեալ Գեթսեմանիի աղօթքէն մինչեւ իր Համբարձումը։ Ֆրանչիսկեան մը որ իր համեստ սենեակը ունի այս պարտէզին մէջ, անընդհատ կ'աշխատի ածնազարդելու զայն։ Ճիշդ այս պարտէզին արեւելեան կողմը՝ Համբարձման լեռան ստորոտը զառ ի թափին վրայ Ռուսերն ալ ունին եկեղեցի մը հոյակապ ու փառաւոր, զոր Ռուսիոյ հանգուցեալ կայսրը Աղեքսանդր Գ.՝ ի յիշատակ Աղեքսանդրա մեծիշխանուհւոյն կառուցանել տուեր է 1888 թուականին, եօթը բարձրաբերձ և արճճապատ գմբէթներով և ռուսական ոճով։ Այս եկեղեցւոյս շինութեան ժամանակ գտնուեր են քրիստոնեաներու գերեզմաններ և Խաչակրաց ժամանակէն մնացած բազմաթիւ արծաթ դրամներ։

* *

Ֆրանչիսկեաններու վերոյիշեալ պարտէզին ուղղութեամբ, հազիւ հարիւր քայլ դէպ ի հիւսիս յառաջ երթալով, մեր դէմը կ'ելլէ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցին որ ժամանակի հասանքներէ անցնելով այսօր միայն Հայոց և Յունաց սեփական սրբավայր մըն է։

Եւրոպացի պատմիչներու գրածին նայելով, Ե. դարուն մէջ, Ս. Կուսի գերեզմանին վրայ մեծ ու փառաւոր եկեղեցի մը կար որ կը բաղկանայ վերին և ստորին կրկին մասերէ որոնց առաջինը, այսինքն վերի մասը, բուն եկեղեցին էր, իսկ երկրորդը՝ ստորերկրեայ դամբանատուն մը։ Այս եկեղեցին կործանուելով, այժմ մնացած է միայն անոր ստորին մասը, որ գետնափոր դամբարանն է, ուր է նաեւ Ս. Կուսին գերեզմանը։

Եկեղեցւոյն դուռն որ դէպ ի հարաւ կը բացուի, ներս մտնելով՝ անմիջապէս երկար սանդուխի մը առջեւ կը գտնուինք՝ 48 աստիճան՝ որ եկեղեցւոյ յատակին ձգուած է։ Երբ եօթը աստիճան կ'իջնենք աջ կողմերնիս կը տեսնենք դուռ մը որ, ինչպէս կ'երեւի, բուն եկեղեցին ելլելու դուռն է, այժմ պատով հիւսուած։

Տասներեքերորդ աստիճանին վրայ գալով՝ նոյնպէս մեր աջ կողմը՝ որմին մէջ, կամարաձեւ խորշի մը կը հանդիպինք՝ ուր կան պատարագամատոյց կրկին սեղաններ որոնց ներքեւ են Ս. Կուսին ծնողաց Յովակիմայ և Աննայի գերեզմանները՝ Յոյներու սեփական, իսկ երկու երեք աստիճան աւելի վար, մեր ձախ կողմը, կամարաձեւ ուրիշ խորշի մը կը հանդիպինք որուն մէջ է Յովսէփայ Աստուածահօր գերեզմանը, նոյնպէս Պատարագամատոյց մէկ սեղանով՝ Հայոց սեփական՝ ուր հանդիսաւոր պատարագ կ'ըլլայ իր տօնի օրերուն։

Երբ մինչեւ վար կ'իջնենք, խորքին կը տեսնենք որ եկեղեցին ստորերկրեայ շէնք մըն է՝ արեւելքի կողմէն մեծ ժայռի մը մէջ փորուած որ ճիշդ Խաչի մը ձեւն ունի 30 մեթր երկայնութեամբ և 8 մեթր լայնութեամբ։

Եկեղեցին որմերուն և ուրիշ մասերուն վրայ երբեք արուեստագիտական բան մը չի նշմարուիր. բոլորովին մութ է և չափազանց խոնաւ, այնպէս որ որմերուն վրայէն ջուրեր կ'իջնեն։ Հայոց և Յունաց ընկերովի կանթեղներու անվերջանալի շարք մը բոլոր եկեղեցին կը լուսաւորէ։

Եկեղեցւոյ արեւմտեան կողմը՝ ձախ թեւին վրայ ջրամբար մը և անոր մօտ սեղան մը կայ ուր կը պատարագեն Խըպտիները միա՛յն ուրբաթ օրերը՝ մեր վանքի թոյլտուութեամբ։ Իսկ Ս. Կուսին գերեզմանը ժայռի մը մէջ փորուած է՝ եկեղեցւոյն արեւելեան կողմը, և ներքին մասը վայելուչ կերպով կոկուած՝ վրան մասնաւոր գմբեթակով մը, իսկ մարմնոյն դրուած տեղը սպիտակ մաքուր մարմարով ծածկուած է, որուն վրայ հանապազօր Ս. Պատարագ կը մատուցուի, միայն մեր և Յունաց կողմէ։

Գերեզմանը երկու փոքրիկ մուտք ունի՝ կամարաձեւ՝ նեղ ու ցած, մէկը արեւմտեան և միւսը հիւսիսային, և այս վերջինին դէմ սեղան մը կայ՝ Հայոց սեփական, որու վրայ Ասորիները կը պատարագեն չորեքշաբթի օրերը։ Նոյնպէս Հայոց սեփական ուրիշ սեղան մըն ալ կայ արեւմտեան դրան կից, որ ի յիշատակ կանգնուած է Քրիստոսի 1300 թուականին։

Մեր սեփականութիւնը եղող ձիթենեաց ընդարձակ պարտէզ մը՝ Աստուածածնայ եկեղեցին իջնելու դրսի սալայատակին կից, արդիւնաբեր եղած է Պատ. Միաբանութեան՝ իր մէջ գտնուած բազմաթիւ ձիթենիներովը։ Այս պարտէզին հարաւային կողմի մէկ մասը՝ ճիշդ եկեղեցւոյն արեւմտեան թեւին վրայ կ'իյնայ և հոն կը վերջանայ Գեթսեմանի Ձորը։

Վ.ՐՈՑԸ

(*) Կ'երեւի «Սիկղ» կոչուած դրամ էր որ չորս դրամ արծաթի ծանրութիւն ունէր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը՝ առաջնորդութեամբ Գատըմ-Փաշայի Թաղ. Խորհուրդի դիւանին՝ շաբաթ իրիկուն այդ թաղը գնաց և իրիկուան ժամերգութեանց ներկայ գտնուեցաւ։ Երէկ առաւօտ Ն. Սրբազնութիւնը տեղւոյն եկեղեցին տօնախմբութեանը առթիւ պատարագեց և Ս. Յակոբայ տօնին վրայ քարոզ խօսեցաւ, այս առթիւ յորդորելով ժողովուրդը որ այդ մնացուած աղքատիկ եկեղեցին պայծառութեանը համար հարկ եղած օգնութիւնը չի զլանան։

Ն. Սրբազնութիւնը շաբաթ գիշեր հիւրընկալուեցաւ տեղւոյն Թաղ. Խորհուրդի անդամներէն Կարապետ աղայի տունը ուր ճաշեց նաև երէկ միջօրէին, և իրիկունը Բերա իր բնակարանը դարձաւ։

—Խոտորջուրի մէջ անցեալ տարի սեպտեմբերին բացուած որբանոցին միամեայ տեղեկագիրը ղրկուած է Պատրիարքարան, որմէ կը տեղեկանանք թէ՝ տեղւոյն «Ի սէր աղքատաց Յիսուսի» Աղքատախնամ Ընկերութիւնը՝ որուն խնամակալութեան և հսկողութեան ներքև կը գտնուի որբանոցը, յառաջիկայ տարին համար վեց անդամներէ բաղկացած նոր Հոգաբարձութիւն մը կազմած է Տ. Արսէն Ա. քահանայ Դերձակեանէ և Յարութիւն Ունճեան, Մարտիրոս Գայմաքեան, Կարապետ Փորթուքալեան, Ստեփան Եագըճեան և Միքայէլ Թուրշուճեան էֆէնտիներէ։ Որբերը կը յաճախեն քաղքին Արշակունեան Մայր վարժարանը և անոնց կ'աւանդուին հայերէն, կրօնագիտութիւն, թուրքերէն, ֆրանսերէն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն և քաղաքական տնտեսութիւն։ Որբերուն առողջական վիճակը շատ գոհացուցիչ է. տեղւոյն զինուորական և քաղաքային հայ բժիշկներու կողմէ անձնուիրաբար կը դարմանուին և բարեսէր հայ դեղագործներ ձրիաբար կը մատակարարեն դեղերը։

Որբանոցին միամեայ հասոյթը եղած է բաժանորդագրութիւններէ, զանազան նուէրներէ, եկեղեցիի մէջ շրջագայած պնակներէ և «Ի սէր Յիսուսի» ընկերութեան կողմէ յատկացուած 96 ոսկիէն՝ 35,441 ղրշ։ Միամեայ ծախքը եղած է, Որբանոցի բացման համար արտաքոյ կարգի ծախքերն ալ միասին հաշուելով, 35,330 և պատրաստ դրամ 111 ղրշ.։

—Բերայի նորակազմ Թաղ. Խորհուրդը գումարուելով երէկ, դիւանի ընտրութիւն կատարեց գաղտնի քուէարկութեամբ։ Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան և Գաբրիէլ էֆ. Գաբրիէլեան հաւասար քուէ ստանալով ատենապետութեան համար, Մամիկոնեան էֆ.՝ իբրև երիցագոյն՝ ընտրուեցաւ Ա. ատենապետ։ Ատենադպիր ընտրուեցաւ Խնդիր էֆ. Սիմոնեան։ Գրիգոր էֆ. Սէլիմեան Բ. ատենապետ և Թադէոս էֆ. Էքմէքճեան գանձապետ ընտրուած ըլլալով նախապէս, առանց քուէարկութեան վերահաստատուեցան այդ պաշտօններուն մէջ։ Միաձայն հաւանութեամբ հաշուեքննիչի պաշտօնին հրաւիրուեցաւ Տիրան էֆ. Կիւմիւշկէրտան։

Դիւանի այս վերջնական կազմակերպութենէն ետքը, խորհուրդը նկատողութեան առաւ Բերայի Աղքատախնամին հրաժարականը զոր մերժեց, Թաղ. Խորհուրդին կողմէ այդ մարմնին գործակցելու համար նշանակելով Կիւմիւշկէրտան Տիրան և Տօքթ. Դաւիթեան էֆէնտիները։

Վարժարանաց Հոգաբարձութիւնը կազմուեցաւ հետևեալ կերպով. Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Խնդիր էֆ. Սիմոնեան և Տօքթ. Դաւիթեան էֆ.։

—Ուսումնական Խորհուրդը պաշտօնագրով մը առաջարկած է Քաղաք. Ժողովին, որպէս զի յառաջիկայ տարիէ Պատրիարքարանի Ելմտացոյցին մէջ գումար մը սահմանուի, կրթական տեսչին ամսաթոշակը կեդրոնական սնտուկէն վճարուելու համար։ Ս. Պատրիարքը Տնտեսական Խորհուրդին նկատառութեան յանձնեց խնդիրը։

—Պալըգլըի առաջն. տեղապահ Տ. Յովհաննէս վարդապետ՝ թեմական այցելութենէն իր պաշտօնատեղին վերադառնալով՝ ընդարձակ տեղեկագիր մը յղած է Պատրիարքարան։

—Թօփ գաբուի Թաղ. Խորհուրդը երկու ընծայացու ներկայացուցած է Ս. Պատրիարք Հօր, տեղւոյն եկեղեցիին վրայ քահանայ ձեռնադրուելու համար։ Կրօնական Ժողովին նկատառութեան յանձնուեցաւ խնդիրը։

—Գորամֆաշէն (Իգլիմիրի Թեմ) հանրագիր մը հասած է Պատրիարքարան, որ տեղւոյն քահանային ապօրէն և անպատշաճ ընթացքը յայտնելով անմիջական տնօրինութիւն մը կը խնդրէ։

Այս հանրագիրն ալ յանձնուեցաւ Կրօն. Ժողովին նկատառութեանը։

—Գում-Գաբուի դրսի Թաղ. Խորհուրդի նոր ընտրութեան քուէարկութիւնը երէկ կատարուելով, բացարձակ քուէով անդամ ընտրուեցան Լեւոն Եղիայեան, Սարգիս Յովակիմեան, Միհրան Գրիգորեան, Յովակիմ Եղիսէեան, Գրիգոր Սուճեան էֆէնտիները։ Ինը անդամներէն չորսին ընտրութիւնը համեմատականի մնաց։ 227 քուէարկուներէն միայն 128ը մասնակցած էին քուէարկութեան։

ԳԱՂՏՆԻ ՊՍԱԿ

Սկիւտարէն կը գրեն մեզ.

«Անցեալ կիրակի գիշեր Պաղլար Պաշի տան մը մէջ անգլիացի երիտասարդի մը և հայուհիի մը պսակադրութիւնը կատարուեցաւ հայ վարդապետի մը ձեռքով. կ'ըսուի թէ Պատրիարքարանը հրահանգ չէր տուած, յայտարարելով թէ մինչև որ անգլիացի երիտասարդը իր հիւպատոսարանին կողմէ հարկ եղած պաշտօնագիրը չհաղորդէ Պատրիարքարան, այս վերջինը չկրնար արտօնել անոնց ամուսնութիւնը։

«Մէկ քանի անձեր ներկայ գտնուած են պսակադրութեան և թուղթ մը պատրաստելով իրենց վկայութիւնը ստորագրած են։ Չենք գիտեր թէ ինչ տնօրինութիւն պիտի ընէ Կրօնական Ժողովը։»

Այրի Տիկին Ց. Պէյլէրեան, Եփրեմ էֆ. Պէյլէրեան, Տէր և Տիկին Մանասս Պէյլէրեան, Տէր և Տիկին Բ. Լօքմակէօզեան. ինչպէս նաև Շահինեան, Մարկոսեան և Խաչեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն զդառնաղէտ մահ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖԷՆՏԻ ՊԷՅԼԷՐԵԱՆԻ

իրենց ամուսինը, որդին, եղբայրը ու ազգականը, որ հանգեաւ ի Տէր կիրակի գիշեր, յակարծական մահուամբ, ի հասակի 38 ամաց։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի վաղը, երեքշաբթի, ժամ 8½ին (Ր. Թ.) ի Ս. Խաչ Եկեղեցւոջ Սկիւտարու, ուրկից հանգուցելոյն մարմինը պիտի ամփոփուի իր ընտանեաց դամբարանին մէջ։

14 դեկտ. 98 Սկիւտար

Կամուրջէն Սկիւտարու շոգենաւը կը մեկնի ժամ 7.40ին։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԶԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Ընդհանուր զէնընկէցութեան դեսպանախորհուրդին առթիւ Թայմզ սա խորհրդածութիւնները կ'ընէ. «Ցարին առաջարկութեանց ի վեր պատահած քանի մը դէպքեր ցոյց կու տան թէ պետական անձնաւորութիւնները մեծ վստահութիւն մը չունին իրաց կացութեան տևական ըլլալուն վրայ. միւս կողմէ, դժուարութիւն ունեցող վէճերը բարեկամաբար կարգադրելու համար դեսպանախորհուրդ մը գումարելով ընդհանուր չփոթութիւն մը փութացուցուած պիտի ըլլայ. չենք հասկնար թէ Ցարին վեհոգի ներշնչումները ինչպէս պիտի իրականան»։

Տէյլի Թելէկրաֆ համամիտ է ընդհ. խաղաղութեան դեսպանախորհուրդի մը գումարման։ Եթէ տէրութեանց ներկայացուցիչները, կ'ըսէ, պիտի գումարուին միմիայն Ցարին վեհոգի առաջարկութեան աղէկ մասերը քաղելու, ան ատեն ապագայ սերունդը դիւրութեամբ պիտի տեսնէ տիեզերական խաղաղութեան իրագործումը։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ. — Բարիզէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսական կառավարութիւնը Հռոմի իր դեսպանին, Պ. Պարրէրի, պաշտօն յանձներ է շնորհակալութիւն յայտնել Իտալիոյ արտաքին գործոց նախարար Քանէվարօ ծովակալին այն համակրական խօսքերուն համար զորս Ֆրանսայի նկատմամբ ըրաւ Երեսփ. Ժողովին մէջ արտասանած ճառովը։

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը ուրբաթ օրը իր ներկայութեանը ընդուներ է Հունգարիոյ նախարարապետը, Պառոն Պանֆի, որ Հունգարիոյ կացութեան վրայ տեղեկութիւններ տուեր է Ն. Վեհափառութեան։ Պառոն Պանֆի նոյն իրիկուն Բէշթա վերադարձեր է։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ծերակոյտն ալ ընդունեց առժամեայ ելմտացոյցը և ռազմական գործերը կատարելագործելու համար առաջարկուած վաթսուն միլիոն ֆր. ի վարկը։

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԷՐԻՈՑ ՄԷՋ. — Ինչպէս շաբաթ օրը ծանուցինք հեռագիրներու բաժնին մէջ, Ֆրանսայի նախարարապետը մեծ եռանդով ձեռք առած է Ալժէրիոյ կացութիւնը և որոշած է հոն ամէն բան իր նախկին և սովորական հանդարտ վիճակին վերածելու։ Պ. Տիւբիւի որ Երեսփ. Ժողովին կողմէ յայտնուած վստահութեամբ աւելի եւս զօրացած է, յուսալի է որ յաջողի իր այդ դժուարին գործին մէջ։ Պ. Տիւբիւի Երեսփ. Ժողովին ներկայացուց օրինագիծ մը որով Ալժէրի գաւառին կառավարիչը թէ՛ Ալժէի և թէ՛ Մուսթաֆայի ու Էօսէնի մէջ ոստիկանութեան իրաւասութիւններն ալ պիտի ունենայ։ Անցեալ տարի Ալժէի և նախորդ տարին Օրանի մէջ պատահած չփոթութիւնները ցոյց տուին թէ այդ օրինագծին գործադրութիւնը հեռատեսութեամբ և խոհեմութեամբ պատրաստուած է։ Այն ատեն երբ թաղապետական պաշտօնեաները անկարող եղան և կամ չփոթութեանց հեղինակներուն համախոհ գտնուեցան, պէտք եղաւ գործադրել ճիշդ հիմա Պ. Տիւբիւի օրինագծով առաջարկուած միջոցները։ Պ. Մաքս Ռէժիսի քաղաքապետութենէն պաշտօնանկ ըլլալը ազդարարութիւն մըն է խռովարարներուն որ խոհեմութենէ չզգեցին։ Այդ ծրագիրը աւելի լաւ կազմակերպութիւն մը պիտի տայ ոստիկանութեան որ տկարացած է՝ յեղյեղուկ վարչութեան մը հետևանքով։

Միւս կողմէ կը ծանուցուի թէ Ալժէրիոյ Ակադեմիային տնօրէն Պ. Ժանմէր վերջերս Բարիզ կանչուեր է, Ալժէրիոյ մէջ պատահած զանազան դէպքերու համար։ Բարձրագոյն վարժարաններուն մէջ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ։ Դեղագործական ուսանողները վերջերս կոտրեր են իրենց հրեայ ընկերներուն գործիները։ Իրաւագիտական ուսանողները դասերու չեն յաճախեր և կը պահանջեն որ հրեայ ուսանողները հեռացուին։ Թէ՛ դեղագործութեան և թէ՛ իրաւագիտութեան ուսանողները ամէն իրիկուն թաղապետութեան մէկ սրահին մէջ կը գումարուին իրենց հակահրէական գործառնութիւնները որոշելու համար։

ՍՊԱՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ. — Մադրիտէն առնուած լուրերու նայելով, Սպանիոյ քաղաքական կացութիւնը միևնոյնն է։ Պ. Պ. Սակասթայի ու Մօնթէրօ Րիոսի բարեկամները կ'ըսեն թէ երկուքն ալ քաղաքական ամէն խնդիրներու վրայ համակարծիք են։ Նոր նախարարութեան կազմութեանը նկատմամբ սա ենթադրութիւնները կ'ըլլան.

Սակասթայի նախարարութիւն մը զօրավար Վէյլէրի և Պ. Պ. Րոմէրոյի ու Քանալէխասի հետ։ Մոնթէրօ Րիոսի մեծամասնութեան զանազան խումբերու ներկայացուցիչներուն հետ։ Մարէշալ Քամբոսի՝ Պ. Սիլվէլայի և ուրիշ պահպանողականներու հետ։ Բայց Սակասթայի կամ Մարէշալ Մարթինէզի նախարարութիւն մը եթէ կազմուի, Խորհրդարանը պիտի լուծուի. սակայն այս լուծումն ալ շուտով չի կրնար կատարուիլ, վասն զի Խնամակալ-Թագուհին պէտք է որ նախ խորհրդակցի Խորհրդարանի երկու ժողովներուն ատենապետներուն և քաղաքական բազմաթիւ անձնաւորութեանց հետ։

—Հակառակ ամէն կողմ տիրող այն համոզումին թէ Սպանիա, իր ներքին քաղաքական դժուարութիւններէն զատ, ելմտական տագնապալի կացութեան մը մէջ կը գտնուի, Բարիզի մէջ կը կարծեն թէ Սպանիոյ ելմտական կացութիւնը թէև վերջին տարիներու արտասովոր ծախքերուն պատճառաւ գոհացուցիչ չէ, սակայն երկիրը տնտեսական մեծ աղբիւրներ ունի որոնք ժամանակին հաւաքուած են հարուստ երկիրներու շահագործումէն։ Միւս կողմէ պէտք չէ մոռնալ թէ, կ'ըսուի, Սպանիա հաստատուն նեցուկ մը ունի ֆրանսական հրապարակին վրայ որուն շահերը, այլևայլ կերպով, սերտ կապուած են սպանիական շահերուն հետ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ. — Ուաշինկթընէն կը հեռագրուի.— Խորհրդարանի վերջին նիստին մէջ Հաննա երեսփոխանը ծրագիր մը ներկայացուց, որով կ'առաջարկէ Ամերիկեան շոգենաւային ընկերութիւններու դրամական օժանդակութիւններ ընել, անով երկրին վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստական արտադրութիւններուն զարկ մը տալու համար։ Յետոյ կ'առաջարկէ օժանդակ նաւատորմիղի մը և փոխադրանաւերու շինութիւնը և նաւաստիներու խումբի մը կազմութիւնը երկրին զարգացման պահանջներուն անհրաժեշտ եղած չափով։ Մէյսըն երեսփոխանն ալ ուրիշ որոշում մը կը ներկայանար։ Կ'աշխատի Խորհրդարանի և անով ամբողջ Մ. Նահանգներու ժողովուրդին ուշադրութիւնը դարձնել սա պարագային վրայ թէ Գերմանական Րայխսթակը կարգ մը օրէնքներ քուէարկելով կ'ուզէ ամերիկեան երշիկի և ուրիշ մսեղէններու Գերմանիոյ մէջ ներածումը արգիլել։ Մէյսըն գլխաւորաբար կը դիմէ երկրագործական արտադրութիւններու յանձնաժողովին, ըսելով որ եթէ Գերմանիոյ Րայխսթակին մէջ ամերիկեան ապրանքներու դէմ խօսուածները որոշման մը յանգելով օրէնքի ոյժ ստանան, խիստ առաջարկ մը պէտք է ընել Խորհրդարանին, որով Մ. Նահանգները մտող գերմանական շաքարը, միսը, գինին և ուրիշ սննդական նիւթեր քննութեան ենթարկուին առողջապահական տեսակէտով։

—Խորհրդարանը իր վերջին նիստին մէջ զբաղեցաւ նաև Կեդրոնական Ամերիկայի Նիքարակուա Ջրանցքին մասին եղած առաջարկութեամբ։

ՀԱՅԻԹԻԷՆ գլուխէն հասած հեռագիր մը կը հաղորդէ թէ Տոմինիկեան հանրապետութեան նախագահը Իւլիս Հէօրօ Եաքմէլի մէջ արկածալից վախճան մը ունեցած է։

ԿԱԼԿԱԹԱՅԷՆ հասած պաշտօնական տեղեկագիրներ կը ծանուցանեն թէ անցեալ շաբթուան միջոցին Պոմպէյ քաղքին եւ շրջականերուն ինչպէս նաև Մատրասի և կեդրոնական նահանգներուն մէջ ժանտախտի դէպքերը շատցած են, իսկ Միսորէի մէջ ընդհակառակը քիչցած են։

ԻՏԱԼԻԱ ԾԱՅՐ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ. — Միլանի մէջ երեք տարիէ ի վեր ընկերութիւն մը կազմուած է քանի մը իտալացի վաճառականներէ ու ճարտարարուեստագործներէ որոնց նպատակն է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ իտալական վաճառականութեան զարգացումը նպաստաւորել։ Այս Ընկերութիւնը մինչև հիմա առևտրական տասներեք գործակալներ կարգած է, գլխաւորաբար Թունուզի, Աղեքսանդրիոյ, Զանզիպարի, Եոհաննէսպուրկի, Ատէնի, Եոքոհամայի, Պոմպէյի և Սիտնէյի մէջ։

ՆԻԳՈԼԱ ՄԵԾ ԴՈՒՔՍԸ. — Օտեսայէն Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանատունը հասած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Բրուք շոգենաւը, որուն մէջ կը գտնուէին Նիքոլա մեծ դուքսը ու հետևորդները, Սեւ ծովու մէջ տիրող փոթորիկին հակառակ, շաբաթ առտու Օտեսա հասեր է։

ՍԵՒ ԼԵՐԱՆ կառավարութիւնը երկար ատենէ ի վեր մտադիր էր շոգենաւային երթևեկութիւն մը հաստատել Անթիվարիի և Պարի միջև, երկրին առևտրական հաղորդակցութիւնները դիւրացնելու նպատակով։ Այս բաղձանքը իրականացաւ։ Իտալեան շոգենաւային Ընկերութիւնը որոշեց այդ երկու նաւահանգիստներուն միջև շոգենաւային շաբաթական երթևեկութիւն մը հաստատել, ապրանք եւ ուղևոր փոխադրելու համար։ Սեւ Լերան կառավարութիւնը կը յուսայ թէ Անթիվարիի նաւահանգիստը իշխանական երկրին առևտրական կեդրոնը ըլլայ։

—Չէթինէէն ուրբաթ օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Սեւ Լերան զանազան կողմերուն մէջ սաստիկ փոթորիկներ ծագեր են և առատ ձիւն տեղացեր է. հաղորդակցութիւնները ընդհատուած են։ Քանի մը հարիւր զինուորներ, որոնք Վազոեւիքայէն Բոտկորիցա կ'երթային նոր հրացանները ստանալու, ձիւնի փոթորիկի բռնուեր են. անկարելի եղեր է անոնց օգնութիւն ղրկել. երկու օրէ ի վեր տեղեկութիւն չէ առնուած այդ զինուորներուն վրայ։

ՊԷՔԻՆԻ համալսարանին ուսուցիչներուն 19ը Եւրոպացի են և 35ը Չինացի։ Նախագահն է Տօքթ. Մարթին։ Համալսարանին մէջ կ'աւանդուին չինարէն, անգլիերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն, ռուսերէն ու ճափոներէն։ Համալսարանը 500 ուսանողներով սկսած էր, հիմա 1200 խնդրարկուներ ներկայացած են ընդունուելու համար։

ԿԵՂԾ ՉԻՆԱՑԻ ՄԸ. — Պէքինի մէջ երեւան հանուեցաւ բնիկ Պրիւսէլցի Բօլ Սբլէնկարթ անունով մարդ մը որ Լինկ-Տօ-Րին չինական անուն առած է և Մանտարինի աստիճանին բարձրացած։ Երեսուն տարի առաջ Պէլճիքայէն Պէքին երթալով չինացի դրագէտի մը չափ չինարէն ուսանելով կառավարութեան ծառայութեանը մէջ ընդունուած էր։ Պէլճիքացի միսիոնարները շատ անգամ օգտուած են իրենց հայրենակից Մանտարինին ազդեցութենէն։ Բօլ ամուսնացած է քրիստոնեայ չինացի կնոջ մը հետ, ուրկէ տասներկու զաւակ ունի։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Անգլիոյ մէջ ռուսական կառավարութեան հաշւոյն շինուած նաւ մը, Էրմաք, վերջերս ծով իջուցին։ Շինուած է գեր-ծովակալ Մաքարովի յատակագծին համաձայն։ Էրմաք այնպէս մը շինուած է որ Սիպերիոյ ծովերուն մէջ սառոյցները պիտի կոտրէ մարտանաւերու համար ճամբայ բանալու։ Էրմաք նորութիւն մը չէ, որովհետեւ Համպուրկի, Պալթիկի նաւահանգիստներուն և Վլատիվոսթոքի մէջ արդէն կան այդ կարգի նաւեր, բայց ատոնք շատ հեռուները չեն կրնար ուղևորիլ, մինչդեռ Էրմաք մինչև բեւեռային ծովերը երթալով պիտի կրնայ այդ տեղերու սառոյցները կոտրել։ Էրմաք ունի 22 մէթր երկայնութիւն և 22 մէթր լայնութիւն. նաւուն մարմինը կրկին է, մարտանաւերու նման, և 43 ստորջրաժանումներէ կը բաղկանայ, բաղխման ատեն ընկղմելու վտանգէն ազատ ըլլալու համար։ Նաւին յառաջակողմը այնպէս մը շինուած է որ թէ՛ սառոյցները կը կոտրէ և թէ՛ եզերքները կը նետէ։ Միանգամայն նաւուն յառաջակողմն ալ անիւ մը կայ որ ջուրերը կը յուղէ և այդ կերպով սառոյցին կտորները կը վանէ նաւուն առջէն։ Նաւուն արտաքին կողմը այնչափ ողորկ է որ սառոյցները կպչելու տեղ մը չեն կրնար գտնել։ Երկու անիւ ալ ետևի կողմը կան։ Մեքենան 10,000 ձիու ոյժ ունի։ Ծովակալ Մաքարով վստահ է թէ Էրմաք պիտի կրնայ Բեւեռ երթալ և անկէ վերադառնալ, առանց ամառուան սպասելու։ Հաւանական կը նկատուի որ Էրմաք եթէ յաջողի սառոյցները կոտրելու, 1900ին պիտի փորձէ ուղևորութիւն մը դէպ ի Հիւսիսային Բեւեռ։

ՇՈՒԵՏԻ բնակիչներուն թիւը յարատեւ կերպով կ'աւելնայ։ Ամէն տարի վիճակագրութիւնները ծնունդներու մեծ առաւելութիւն մը ցոյց կու տան։ Նոյնը եղած է նաև նախորդ տարիին համար, բայց Շուէտ այնչափ ընդարձակ տեղ չէ իր բոլոր զաւակները սնուցանելու համար. այդ պատճառաւ ամէն տարի բազմաթիւ գաղթականներ իրենց ծննդավայրէն կը հեռանան աւելի հեռուները և մանաւանդ Մ. Նահանգները երթալու։ Միւս կողմէ երկրագործները և գործարանատէրերը կը գանգատին թէ գործաւոր չի կայ. սակայն չի կարծուիր որ օրականներու աժանութիւնը ըլլայ ատոր պատճառը, վասն զի օտարազգի գործաւորներ տրամադիր են հիմկուան վճարուած օրականներով աշխատելու։ Սվէնսքա Տակպլատէտ, շուէտական մեծ թերթը, ուշադրութիւն կը հրաւիրէ այս ամենակարևոր խնդրին վրայ։

ՏՕՔԹ. Բ. ՔԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ ԿՆՈՒՍԱԲՈՅԺ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ԿԱՆԱՆՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Որ իր երկար փորձառութեամբ ծանօթ է, Բարիզի մէջ ուսումնասիրութիւններ կատարելէ ետքը, քանի մը տարիներէ ի վեր մայրաքաղաքս վերադարձած և իր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Մէբրիս-Պայրամ փողոց, թիւ 29, ուր ամէն օր կէս օրէ վերջ հիւանդ կ'ընդունի։ Մասնաւորապէս կը դարմանէ կնոջական և ջղային ամէն հիւանդութիւններ։ Հինգշաբթի միևնոյն ժամերուն ձրի կը դարմանէ կարօտեալները։ Ելեքտրաբուժում ամեն տեսակներով, մասնաւոր քննութիւն Ռէօնթկէնեան մեքենայով։
225 2–24

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեպհականութիւն Ս. Փրկչի Ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (Կցիէ)

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ. — Բ. Դրան խորհրդականներու Սենեակին օգնական անուանուեցաւ Մէսինայի օսմ. ընդհ. հիւպատոս Րաղըպ պէյ։

—Իւլայի Բ. աստիճան տրուեցաւ Քաղաքապետութեան Խորհուրդին Ա. քարտուղար Սալիմ պէյի, նոյն պաշտօնատան երկրաչափներու ճիւղին տեսուչ Իպրահիմ պէյի, հաշուակալ Մահմուտ պէյի և թարգմանիչ Թէվֆիք պէյի։

—Հալէպի նահանգին Քիլիս գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Էտլիպի գայմագամ Սալիհ Խուլուսի փաշա, որուն յաջորդեց Պասրի գայմագամ Ահմէտ Նաճիպ էֆ։ Պիրէճիկի գայմագամ անուանուեցաւ Ջավիրի գայմագամ Ճէմալ պէյ։

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՆԵՐԸ. — Ոստիկանութեան նախարարութիւնը դատական նախարարութեան պիտի մատուցանէ ցուցակը այն բանտարկեալներուն որոնք իրենց պատիժին երկու երրորդ մասը աւարտած ըլլալով ազատ պիտի արձակուին Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ։ Այս որոշումը գաւառներուն մէջ ալ պիտի գործադրուի։

ՊԷՐԱԹ ԿԻՃԷՍԻ. — Շաբան ամիսը հինգշաբթի սկսած ըլլալով յառաջիկայ չորեքշաբթի գիշեր Պէրաթ կիճէսիի տօնը պիտի կատարուի։ Հետևեալ օրը, հինգշաբթի, շաբան 15, Սուրբէի Հիւմայունի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ։

ՍԱՐՔԻԼԸ ԶՕՀԱՅԻ զունդին այն զինուորները, որոնք Գերմանիոյ Վեհ. կայսեր իբրև հետևորդ Պաղեստին գացած էին, կայս. Իրատէի մը համաձայն կայս. անձնապահ զօրքերու կարգը դասուեցան։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ. — Օսմ. կառավարութիւնը հաւանեցաւ Պ. Քոնսթանի Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան կարգուելուն։ Ծերակուտական Պ. Քոնսթան ծնած է 1833 մայիս 3ին Հէրօ գաւառին մէջ, որով 65 տարեկան է։ Պ. Քոնսթան իրաւագէտ է և վարած է զանազան պաշտօններ. եղած է ներքին գործոց նախարար, Բէքինի դեսպան և Հնդկաչինի կուսակալ։ Պ. Քոնսթան՝ Պոլանժէականութեան եռանդուն ընդդիմադիրներէն մէկը եղած է։

ՍՕՖԻԱՅԻ վիճակահանութեան առաջին պարգևը՝ 30,000 ֆր. շահեր է Սօֆիայի Շիմայն պանքան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ու Իտալիոյ դեսպանները և ֆրանսական դեսպանատան գործակատարը շաբաթ օրը ռուսական դեսպանատունը երթալով տեսակցեցան դեսպան Պ. Զինովիէվի հետ։

ԿԷՕՐԿԻՈՍ Թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Յունաստանի դեսպանը շաբաթ օրը շնորհաւորական հեռագիր մը ուղղեց Ն. Վեհափառութեան։ Կէօրկիոս Թագաւորը ծնած է 1845 դեկտ. 12/24ին։

ՁՄԵՌԸ. — Երէկ առաջին անգամ ըլլալով ձիւն տեղաց մայրաքաղաքիս մէջ։

—Իզմիտի մէջ անցեալ օր առատ անձրև տեղացեր է։

—Սէլանիկի մէջ շաբաթ օրը կարկուտ և ձիւն տեղացեր է։

ՀԱՅ-ՀՌՈՄԷԱԿԱՆԱՑ Պատրիարքարանին խնդրանքով, կայս. Իրատէ մը հրամայեց նոյն հասարակութենէն երկու ուսանող բարձրագոյն գիշերօթիկ վարժարան մը ընդունիլ։ Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդակցեցաւ կրթական նախարարութեան։

ՊԷՐՈՒԹԻ վաճառականները տեղւոյն քարափներու Ընկերութեան գործառնութիւններուն դէմ բողոք մատուցեր են ձեռնհաս իշխանութեան։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանին՝ հուգուգի վճռագրերու խմբագրութեան ուսուցիչ կարգուեցաւ Էմին պէյ, ցամաքային առևտրական վաճառականութեան օրէնքի՝ վերաքննիչ ատեանի անդամներէն Ճէլալ պէյ, քաղաքային դատավարութեան՝ Քեազիմ էֆ. և պատժական դատավարութեան՝ Նարկաքի էֆ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը ընդուներ է ելմտական նախարարութեան առաջարկութիւնը՝ սիկառէթներու ներածման տուրքը զեղչելու համար։ Մինչև հիմա այս տուրքը իւրաքանչիւր քիլոյէն հարիւրին 45էն 25 կ'առնուէր ըստ տեսակին. նոր որոշման համաձայն, հաւասարապէս հարիւրին քսան պիտի առնուի։

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ նախարարապետը ծանոյց թէ Թուրքիոյ և Պուլկարիոյ հելլէն հիւպատոսները ասկէ վերջը տեղական լեզուները գիտցող անձերէ պիտի ընտրուին և Իշքոտրայի նահանգին համար ընտրուածներն ալ ալպաներէն գիտնալու են։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ հելլէնական հիւպատոս Պ. Բաքսամանտոպուլոս ուրիշ պաշտօնի կոչուած է։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔ. — Բ. Դուռը ծանոյց մարդահամարի վերատեսչութեան թէ կալուածատուրքէ պարտք ունեցողներուն անցագիր չտրուի մինչև որ իրենց պարտքերը չվճարեն։

ԾԱՅՐԱՅԵՂՆԵՐՈՒ դէմ Հռոմի մէջ գումարուած միջազգային դեսպանախորհուրդին աշխատութիւնները աւարտած ըլլալով, արտաքին գործոց նախարարութիւնը երէկ հեռագրով հրամայեց օսմ. պատուիրակ Նուրի ու Հագը պէյերուն որ մայրաքաղաքս դառնան։

ՆՈՐ ՊԱՆՔՏՕՄՍԵՐ. — Օսմ. Պանքան նկատելով որ մէկ և հինգ ոսկինոց պանքտօմսերը ժողովուրդին պէտքերուն անբաւական կուգան, կայս. կառավարութենէն արտօնութիւն խնդրեց քսան ոսկինոց պանքտօմսեր ալ շրջաբերութեան հանելու։

ՊԱՅՏԱՐՆԵՐԸ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշեց որ պայտարները ասկէ վերջը քննութիւն տան անասնաբուժական մարմնի մը առջև և կարողները միայն արտօնուին արհեստնին ի գործ դնելու, վասն զի կարգ մը ապիկար պայտարներ անասուններու կորստեան պատճառ կ'ըլլան։

ԹՂԹԱԲԵՐԸ. — Հինգշաբթի օրը Սիլիվրիոյ ու Չրաքմանի միջև ճամբան գոցուեցաւ երկու վայրաշարժերու ընդհարումին պատճառաւ։ Հինգշաբթի օրը Կ. Պոլսէն մեկնած Արեւելեան Ճեպընթացը ու եւրոպական կառախումբը Սոֆիա կենալ պարտաւորուեցան. բայց ուրբաթ իրիկուն ճամբան բացուած ըլլալով, Արեւելեան Ճեպընթացը շաբաթ իրիկուն ժամ 12ին Սիրքէճի ժամանեց բերելով նաև շաբաթ առտու գալիք թղթաբերը։

Բ. ԴՈՒՌԸ, կ'ըսէ Սէրվէթ, հարցուցեր է հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան թէ ինչ պատճառաւ Պ. Բիլինկի տուած երաշխաւորութեան գումարը ետ տրուած է, քանի որ Պ. Բիլինկ Աքքա-Դամասկոսի երկաթուղին շինութիւնը կատարած չըլլալով, տուած երաշխաւորութեան գումարը հարկ էր գրաւել։

ՀՐԴԵՀ. — Շաբաթ գիշեր ժամ 3ին հրդեհ ծագեցաւ Օսմ. Թատրոնին ետևը գտնուած գինեվաճառի խանութէն։ Թէ՛ այդ խանութը և թէ՛ կառքի կազմածներու խանութ մը և թատրոնին սրահը այրեցան։

—Այս գիշեր ժամ 4ին հրդեհ ծագեցաւ Իւսկիւտարի Պալապան Իսկէլէսի կողմը Հաճի Նայիլ պէյի խաղախորդարանէն։ Չորս խաղախորդարան այրեցաւ։

ԻՒՐԿԻՒՊԻ Քէլիսէ Պայըրը անուն տեղը անցեալները ժայռ մը գլորելով երկու տուն փլեր են և կին մը վիրաւորուեր է։

ՈՒՐՖԱՅԻ ԳԱՒԱՌԸ. — Հալէպի և Ատանայի նահանգաց դատական քննիչ Հիւսնի պէյ, կ'ըսէ Սէրվէթ, Ուրֆա ժամներ է քննական պաշտօնով։

ՐԷՖԹԻՅԷ. — Սամսոնէն ու Տրապիզոնէն Աղեքսանդրիա տարուած ծխախոտներէն մէկ ղրուշ Րէֆթիյէ պիտի առնուի։

ՑՈՐԵՆ ԵՒ ԱԼԻՒՐ. — Պետական Խորհուրդը որոշեց որ գիտական պայմաններուն համեմատութեամբ սննդական նիւթ չպարունակող տեղական ու օտար բոլոր ցորեններու և ալիւրներու մուտքը արգիլուի։ Այս որոշումը հաղորդուեցաւ ձեռնհաս պաշտօնարանին։

ՀԱՃԸՐ. — Տեղական հաճարները օսմ. նաւահանգիստներու մէկէն միւսը փոխադրուելու ատեն մաքսատուրքէ ազատ պիտի ըլլան։

ՄԵՏԱՔՍ. — Բարիզի օսմ. դեսպանատունը տեղեկագրեր է Բ. Դրան թէ Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջև կնքուած առևտրական դաշնագրին տրամադրութեանց համաձայն, մետաքսեղէններու համար նուազագոյն մաքսատուրք որոշուած է, որով այս տրամադրութիւնը՝ առևտրական դաշնագիրներու համաձայն՝ օսմ. արտադրութիւններու համար ալ պէտք է գործադրելի ըլլայ։ Բ. Դուռը պատասխաներ է Բարիզի օսմ. դեսպանին որ ըստ այնմ հարկ եղած դիմումը ընէ Ֆրանսայի մէջ գտնուող օսմ. հիւպատոսներուն։

ՀԵԾԵԼԱԶՕՐՔ. — Սպարապետի Դուռը որոշեց որ հեծելազօրքերու համար, աւելի ձի հեծնելու հմուտ մարդեր ընտրուին զինուորագրութիւններու ատեն։

ՕՍՄ. ԵՐԿԻՐՆԵՐՈՒ մէջ արհեստով զբաղող օտար հպատակները օսմ. հպատակներու յատուկ օրինական տրամադրութիւններուն ենթակայ եղած ըլլալնուն համար, որոշուեցաւ որ օտար հպատակ արհեստաւորները երբ տեղ մը երթալ ուզեն, արհեստապետին տուած ծանուցագրին մէջ նշանակուած ըլլայ թէ քաղաքապետութեան արհեստաւորներու դիւանին մէջ արձանագրուած է։ Առանց ատոր անցագիր չտրուի։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց Նախարարութիւնը ծանոյց գաւառներուն թէ ոստիկանները իրենց պաշտօնավարութեան շրջանակին մէջ եթէ տեղ մը ղրկուին, ժամի վրայ ճամբու ծախք ստանան։

ՊԱՐՍԻԿ հպատակներն ալ բոլիչայի ու առևտրական միջնորդի տուրքը պիտի վճարեն և անասնատէրերը պիտի ենթարկուին օսմ. հպատակներու յատուկ օրէնքին տրամադրութեանը։

ՁԻԵՐ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնը որոշեց որ Անատոլուի Նահանգաց մէջ ձիաբոյծները փոխանակ իրենց ձիերը օտարներու վաճառելու, նախ ցոյց տան զինուորական իշխանութեանց որոնք իրենց յարմար դատածները անմիջապէս պիտի գնեն։

ԲԱՐԻԶԻ օսմ. ընդհանուր հիւպատոս Վէլի պէյ անձնական տկարութեան պատճառաւ պաշտօնէն հրաժարեր է։

ՄԱՐՏԻՆԻ ոստիկան-զինուորներու հազարապետ Սապիթ էֆ., կ'ըսէ Տիարպէքիրի լրագիրը, կայս. Իրատէով դատաստանի պիտի ենթարկուի։

ԴԱՏԱԿԱՆ Նախարարութիւնը իրեն եղած հարցման պատասխանելով, ծանոյց թէ օրինական այն տրամադրութիւնը, որով առևտրական ընկերութիւնները պէտք է արձանագրուին Նօտարի դիւաններուն մէջ, պարտաւորիչ չէ. հետևաբար օրինական այդ տրամադրութիւնը չյարգողները պատասխանատու չեն կրնար ճանչցուիլ։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Գարա Սալհան և Տուման անուն աւազակները որոնք Մարաշի ու Բիլիսի գաւառակներուն մէջ կ'ասպատակէին, ձերբակալուեր ու Այնթապ տարուեր են։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԻ Լըճէ գաւառակին շրջակաները Ջորեպան Շէյխմուս և ընկերը, իրենց վեց ջորիներով, ձիւնի փոթորիկի բռնուելով խղդուեր են։

ՄԻՒՆԻՖ ՓԱՇԱ, կրթական գործոց նախկին նախարարը, որ հիւանդ էր, սկսած է ապաքինիլ։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Սէրվէթ սա սնանկութիւնները կը ծանուցանէ. Սօթիրի Թիրեաքօբուլօ՝ Քալէնտէր Քուլլուք, Սալքթայ Պէսօ և Մօշոն Պէսօ՝ Պալաթ։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ անցեալները Վօտինայէն Սալիսայի տանվաճառը գացող երեսունի չափ վաճառականներու վրայ ճամբան դիմակաւոր ութ աւազակ յարձակելով, 250 ոսկիի չափ գումար մը յափշտակեր ու փախեր են։ Ոստիկանութիւնը իմանալով խուզարկութիւն կատարեր և երեք մարդ ձերբակալեր է իբրեւ կասկածելի։

ՀԱԼԷՊ քաղքին մէջ ու շրջականներ վերջերս առատ անձրեւ տեղացեր է։

ԳԱՐԱՄՈՒՍԱԼԻ մէջ անցեալ շաբաթ իրիկուն երկու տուն այրեր են։

ԾԱՂԿԱԽՏ.—Մուսուլի մէջ ծաղկախտը կը շարունակէ։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ.—Առջի օրը Գուրուչէշմէի առջեւ խարսխած Վիզանթիոն առագաստանաւը օդին սաստկութենէն երկաթը խզելով հոսանքէն բռնուեցաւ և մինչեւ Այաթէֆանօսի բացերը գնաց, բայց նաւավար շոգենաւ մը հետեւէն զրկուելով նաւահանգիստ բերուեցաւ։ Առագաստանաւը, երկաթը խզուելու միջոցին, ուրիշ չորս առագաստանաւի վրայ ինկած և ծանրապէս վնասած ըլլալով, անոնց տէրերը դատ բացին անոր տիրոջը դէմ, որ է սեղանաւոր Պ. Տիմօթէյնի Անաստասիադի։ Նաւավար շոգենաւն ալ 200 ոսկի կը պահանջէ։

—Շաբաթ իրիկուն ժամ 10ուկէսին Մախսուսէի շոգենաւ մը կամուրջէն Գաւազիւղ երթալու միջոցին երբ Նալը Քէօշկի առջեւ հասաւ, օդին սաստկութենէն անիւը վնասուելով կեցաւ։ Շոգենաւակ մը օգնութեան փութալով շոգենաւը կամուրջ տարաւ և ուղեւորները ուրիշ շոգենաւով մը Գաւազիւղ փոխադրուեցան։

—Անցեալ հինգշաբթի գիշեր անգլիական Ուիլեըմ շոգենաւը Գաւազներու միջեւ գտնուած ընդծովեայ հեռագրական պարանը խզեց։ Հեռագրական վերատեսչութիւնը այդ շոգենաւին պատկանած ընկերութեան դէմ դատ բանալով կը պահանջէ 6000 ֆր. վնասի հատուցում և պարանին նորոգութեան ծախքը։

—Օսմանական Բրինչիբէսա Մարիա շոգենաւը, որ շաբաթ իրիկուն Կ. Պոլսէն դէպ ի Քէօսթէնճէ ճամբայ ելած էր, երկու անգամ Սեւ ծովի նեղուցէն դուրս ելեր և փոթորիկին սաստկութենէն նորէն Գաւազի առջեւ վերադարձեր է։

—Իզմիր շոգենաւն ալ նոյն պատճառով Գաւազի առջեւ կը սպասէ։

—Զրոյց կայ թէ Սինոպի բացերը աւազով բեռցած օսմ. եռակայմ առագաստանաւ մը ընկղմեր է։

—Հինգշաբթի գիշեր Սինոպի մօտերը փայտ բեռցած առագաստանաւ մը ցամաք ինալով ընկղմեր և նաւաղներէն Քոչօ խեղդուեր է։

ԽԵԼԱՑԻ ՁԻ ՄԸ.— Կէտիկ Փաշայի մէջ շրջուն հացագործ Պօղոս աղայի ձին անանոց խելացութեան զարմանալի մէկ օրինակը տուած է այս օրերս։ Հացագործը բաւական տարիներէ ի վեր իր այդ ձիով հաց կու տար նոյն թաղի տուները։ Պօղոս աղայ անցեալ օր կը հիւանդանայ և չկրնար անկողնէն ելլել։ Յաճախորդները հաց կուզեն. ի՞նչ ընելու է. կը մտածէ, կը մտածէ ու վերջապէս իր ընկերներէն մէկուն կը յանձնէ գործը, բայց սակայն տուները չի գիտեր։ Պօղոս կը յանձնարարէ իր ընկերոջը որ ձիուն հետեւի. և արդարեւ խելացի ձին առանց սխալելու իւրաքանչիւր տունի առջեւ կը կենայ և մարդը հացերը կը բաժնէ։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է
1899ի
Զ. Թորոսեան էֆ.ի հեղինակած ԳՐՊԱՆԻ ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ-ՕՐԱՑՈՅՑԸ հետեւեալ պարունակութեամբ։—Բաց ի Օրացոյցէն, օսմանեան և օտար փոստաներու, երկաթուղեաց, հեռագրի, փոխի գործածութեան եւն. եւն. վերաբերեալ տեղեկութիւններ։ Ցուցատետրը իր գեղեցիկ կազմով և պարունակութեամբ ամէնուն օգտակար գրպանի տետրակ մըն է. անգամ մը գնողը կը համոզուի ասոր։ Կը գտնուի Կալաթա, Վրոյր և Ընկ. Թղթավաճառանոցը, Պոլիս, Պահճէ-Գաբու, հայ գրատուները։ Միակ կեդրոնատեղին հրատարակչին գրատունը՝ Պոլիս Վալիտէ խան։ Գիներն են՝ ընտիր լաթակազմ 2½ դհկն.—նոյնը ոսկեզօծ, ճզմանով հինգ դհկն.—կաշեկազմ ճզմանով 7.5. Նոյնը ընտիր թղթով 12½ դհկն։ Փղոսկրէ կափարիչով 20 դհկն։ Շատ գնողներու մեծ զեղչ։ Յանձնարարութիւնք պէտք է ղրկուին առ Զ. Թորոսեան գրատուն, ուր կը վաճառուի նաեւ նախորդ տարիները հատը 2 ղրշ։—Ցուցատետրի մէկ հատին փոստի ծախքը 20 փր. է։
209 7—15

ԹՂԹԱԲԵՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԷՆ կը հեռագրեն.—Երեսփոխանական ժողովի վերջին նիստին մէջ, գործաւորական մը հակառակ խօսած է Փիլիպպեաններու Մ. Նահանգաց կցուելու գաղափարին, թէեւ միեւնոյն ժամանակ փափաք ալ չէ յայտնած որ այդ կղզեխումբը Սպանիոյ ձգուի։ Նոյն երեսփոխանը ի վերջոյ յարած է որ եթէ Փիլիպպեանները կարող չըլլան իրենք անձամբ իրենց բոլոր խնդիրները կարգադրելու, այն ատեն ապահովաբար Անգլիոյ, Ֆրանսայի և Գերմանիոյ ազդեցութեան տակ պիտի իյնան։ Իբրեւ վերջին առաջարկ՝ նոր լուծում մը առաջարկած է ժողովին, Փիլիպպեաններու խնդիրը կարգադրելու համար. ըսած է թէ Փիլիպպեանները պէտք է Անգլիոյ ծախել. այս առաջարկը եռանդուն հաւանութեան ցոյցերու տեղի տուած է։

ՆՈՐ-ԿՈՒԻՆՆՍԱՅԷՆ հասած հեռագիրներ կը հաղորդեն թէ այնտեղի ծոցին մէջ ահագին փոթորիկ մը պայթելով շատ մը նաւեր ընկղմած են ու բազմաթիւ մարդիկ ալ խղդուած։

ՄԱՐԷՇԱԼ ՊԼԱՆՔՕ Մատրիտ ժամանած օրը ընդունած է այցելութիւնը բազմաթիւ զօրավարներու և քաղաքագէտներու, իսկ հետեւեալ օրը ընդունուած է խնամակալ Թագուհիէն։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Թագաւորը, երեսփոխանական պատուիրակութեան մը կողմէ իրեն եղած ուղերձի մը ի պատասխան ըսած է թէ «շատ մը դժուարութիւններու յաղթելէ ետքը՝ Ռումանիա յաջողեցաւ եւրոպական պետութիւններու շարքին մէջ կարեւոր դիրք մը ձեռք անցնելու, և սակայն զգուշաւոր և իմաստուն արտաքին քաղաքականութեամբ մը։ Մեր ունեցած այս յաջողութիւնը մեր վրայ պարտք կը դնէ որ ներկայիս մէջ ալ աշխատինք զմեզ միեւնոյն դիրքին մէջ պահելու համար»։ Յետոյ Կարոլ Թագաւորը խօսեր է նաեւ ներքին խնդիրներու մասին, ի մասնաւորի ելմտական գործեր, որոնց համար աջակուրջ գործունէութիւն մը յանձնարարած է։

Պ. ՊԱԼՖՈՒՐԻ ՃԱՌԸ.—Անգլիոյ գանձային առաջին լորտը, Պ. Պալֆուր վաճառականներու խնճոյքին մէջ, իրեն կենաց առաջարկուած բաժակներուն ի պատասխան ատենաբանութիւն մը ընելով ի մէջ այլոց ըսած է. «Վերջերս Անգլիա իր բովանդակ ծովային ոյժը պատրաստ վիճակի մը վերածած է, առանց պիւտճէին վրայ մասնաւոր ծախք մը աւելցնելու», յետոյ յայտարարած է նաեւ թէ անպատասխանատու անձնաւորութիւններու յայտարարութիւնները Խորհրդարանի կացութեան վրայ՝ նախարարներու կողմէ պէտք էր առանց ուշադրութեան անցնէին, ինչ որ ապահովաբար բարերար հետեւանք մը կրնար ունենալ։ «Իւրաքանչիւր ատենաբան, որ արտաքին քաղաքականութեան պատկանող խնդիրներու մասին իրեն եղած հարցումներուն կը պատասխանէ, պէտք է բաւականանայ միայն կարճ բացատրութիւններով, եթէ այդ խնդիրները արտաքին գործոց նախարարութեան մէջ խորհրդակցութեան առարկայ չեն եղած, որպէս զի ասով ոչ օտար պետութիւններու անձնաւորութիւնը գրգռուի, և ոչ ալ բրիտանական կայսրութեան շահերը նախարարի մը ստիպողական պատասխանովը վտանգի ենթարկուին։ Ներկայիս մէջ, զանազան կուսակցութիւններու միջեւ, արտաքին քաղաքականութեան մասին տիրող տարբերութիւնը միայն երկրորդական նշանակութիւն մը ունի։ Պէտք է գիտնալ, որ արտաքին քաղաքականութեան էական կէտերու մասին մեր երկրին բոլոր կուսակցութիւններուն միջեւ կը տիրէ կատարեալ համաձայնութիւն մը։»

ՊԵՐԼԻՆԷՆ հասած հեռագիրներ կը յայտնեն թէ տեղական զանազան թերթեր կը գրեն թէ կայսրը հինգշաբթի օրը բոլորովին անսպասելի կերպով, կէս օրէն վերջը նախարարաց խորհուրդի նիստին գացած է, և հոն մնացած է բաւական ատեն։

«ՆԻՒ-ԵՈՐՔ-ՀԷՐԸԼՏ»ի Թղթակից մը Ուաշինկթընէ կը գրէ թէ անգլիական դեսպան Բոնսէֆոթ իր կառավարութենէն հրահանգ ստացած է, Քլէյթոն-Պուլվըրի դաշնագրութիւնը, որուն պայմանաժամը լրացած է, այլ եւս չստորագրելու, ասով սկսելու համար նոր բանակցութիւններու որով պիտի ապահովուի Նիքարակուայի ջրանցքին չէզոքութիւնը։

ՉԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Սան-Ֆրանչիսքոյի չինական հիւպատոսը լուր առաւ թէ Չինաց կառավարութիւնը մտադիր է Սան-Ֆրանչիսքոյի մէջ համալսարան մը և տարրական նախակրթարան մը հաստատելու, ուր ամէն չինացի տղաքներ անխտիր պիտի կրնան դիմել։ Մայր կայսրուհին դրամական մեծ նպաստ մը պիտի ընէ այդ նպատակին իրագործման համար։

—Շանկայէն կը հեռագրեն թէ Հանկ-Շաուի մէջ վառօդարան մը պայթելով չինացի հազար զինուոր մեռեր են։

—Հան-Քօուէն կը հեռագրեն թէ Եանկ-Ձէ-Քեանկի հովտին վերին մասին մէջ կացութիւնը չի բարւոքիր։ Հու-Բէի փոխարքայի զինուորներու խումբ մը կը պատրաստէ որ անմիջապէս Ի-Շանկ պիտի երթայ։ Սէ-Զուէնի նահանգին մէջ ապստամբութիւնը հետզհետէ կը տարածուի։ Անկարգութիւնները կը շատնան։ Հու-Նան նահանգին մէջ ալ շփոթութիւններ ծագած են։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆ.— Սուատի անգլիական քաղաքական գործակատար հազարապետ Տին ընդունեց ցեղերու կողմէ պատուիրակութիւն մը, որուն մէջ կան նաեւ մոլեռանդ կրօնականին օգնող Ճինքի Խէլ ցեղին պատուիրակները։ Ամէնքն ալ հաւատարմութիւն խոստացան։ Մոլեռանդ կրօնականը Քոհիսթանի մէջ կը թափառի։

ՉԷՆԸՆԿԷՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Բեդերսպուրկէն կը հեռագրեն Թայմզի թէ Ռուսիոյ Վեհ. Ցարը Լիվատիայէն Բեդերսպուրկ վերադառնալուն՝ իր վերջնական հաւանութիւնը պիտի յայտնէ զինակցութեան դեսպանախորհուրդի ծրագրին համար։ Մուրավիէֆ կոմսը այդ ծրագիրը պիտի հաղորդէ Բեդերսպուրկի մէջ դեսպան ունեցող բոլոր տէրութիւններուն, որոնցմէ պիտի խնդրէ արտօնել Բեդերսպուրկի իրենց դեսպանները՝ նոյն մայրաքաղաքին մէջ գումարուելով խորհրդակցիլ Ցարին առաջարկութեանը վրայ։

ԱՆԳԼ. ՄԱՄՈՒԼԸ.—Այն միջոցին ուր Լոնտոնի կարեւոր թերթերը, ինչպէս Թայմզ և Սթանտարտ, օգուտ կը քաղեն Մարշանի մեկնումէն որ իր մարդերը Ֆաշոտայէն հեռացուց դէպ ի. 11ին, փափագ յայտնելու համար որ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ միջեւ յարաբերութիւնները իրենց սովորական վիճակին վերածուին, գաւառային թերթ մը՝ Պէրմինկէմ Տէյլի Բօսթ՝ որ Պ. Չէմպըրլէնէն ներշնչուած կ'երեւի, կը գրէ թէ ֆրանսական կառավարութիւնը յարձակողական ընթացք մը առնելու երեւոյթ ունի եւրոպական պետութեանց և մասնաւորապէս Անգլիոյ դէմ և թէ անկարելի է որ բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատուին Ֆրանսայի ու Անգլիոյ միջեւ։ Այս հրատարակութիւնը ուշադրութիւն կը գրաւէ թէ՛ Լոնտոնի և թէ Բարիզի մէջ։ Պ. Չէմպըրլէն ո՛չ նախարարապետ է և ո՛չ ալ արտաքին գործոց նախարար, բայց վերջերս բաւական ազդեցութիւն ունեցաւ իր կարծիքները առաջ անցնելու համար իր պաշտօնակիցներուն կարծեացը վրայ։ Ըսել է թէ, կը մտածեն Ֆրանսացիները, Անգլիոյ դաշնակցին մէջ Ֆրանսայի հակառակորդ զօրաւոր կուսակցութիւն մը կայ միշտ որուն յարձակողական ծրագիրները առկախ կը մնան, և այս պատճառաւ Ֆրանսա պարտի խոհեմ բայց արթուն մնալ միշտ։

ԻՏԱԼԻՈՅ և Ֆրանսայի միջեւ առաջ եկած մերձեցումէն իբրեւ հետեւանք կը ծանուցուի թէ Ումպէրթօ Թագաւորը և Մարկարիթա Թագուհին Բարիզ պիտի այցելեն 1900ի արուեստահանդէսի միջոցին։ Թագուհին բնաւ Բարիզ գացած չէ. իսկ Թագաւորը 1864ին միայն այցելած է ֆրանսական ոստանը։ Երկուքն ալ շատ կը փափագին կատարել այս ուղեւորութիւնը։

Հեռագիր

ՎԻԷՆՆԱ, 24 դեկտ.— Կէս-պաշտօնական Վիներ Ապէնտբօսթ կը հրատարակէ զեկոյց մը ի մասին այն յայտարարութեան զոր Աւստրիոյ նախարարապետը Նոյեմբ. 29ին Վիէննայի Երեսփ. Ժողովին մէջ, Լեհ ու Չեխ երեսփոխաններու պատասխանելով ըրած էր, Պրուսիայէն Աւստրիացիներու արտաքսման խնդրին համար։ Զեկոյցը կ'ըսէ թէ նախարարապետը եղած հարցապնդումներուն պատասխանելով բնաւ ոչ-բարեկամական դիտում մը չէ ունեցած գերմանական դաշնակից կառավարութեան դէմ։ Թուն կոմսին յայտարարութիւնը՝ փոխադարձաբար շարժելու մասին, սա նպատակաւ միայն եղած է թէ այդ խնդրին մէջ երկու կառավարութիւնները միեւնոյն իրաւունքները ունին։ Աւստրիոյ նախարարապետին խօսքերը սխալ մեկնուած են գերմանական շրջանակներու մէջ։ Թուն կոմսը բնաւ չէ ունեցած իրեն վերագրուած դիտումները։

—Աւստրիոյ նախարարապետ Թուն կոմսին կինը այս առտու մեռաւ։ Կայսրը այս առթիւ ցաւակցական նամակ մը գրեց կոմսին։

ԲԱՐԻԶ.—Ծերակոյտը ընդունեց Հնդկաչինի երկաթուղիին համար 200 միլիոն փրանքի փոխառութիւնը։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Զարին քոյր և Ալեքսանտր Միխայլովիչ մեծ դուքսին կին Քսէնիա մեծ դքսուհին՝ մանչ մը ծնաւ, որուն անունը Թէոտոր պիտի դրուի։

—Ռուսիոյ կրթական նախարարութիւնը որոշեց ռուսական վարժարաններ հաստատել Բորթ-Արթուրի և Թա-Լիէն-Ուանի մէջ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Ամերիկեան կառավարութիւնը հրահանգ տուաւ ՊԵՆԵՆԿԵՐԸ թնդանօթանաւին, յանուն Մ. Նահանգաց գրաւել Ուէք-Իզլանտ կղզին, Անոան արշիպեղագոսին մէջ (Մարեանեան կղզիներու արեւմտեան և Քարոլինեան կղզիներու հիւսիսային կողմը։)

ԱԹԷՆՔ.— Պ. Լէօն Պուրժուա ներկայացաւ Եորկիոս Թագաւորին, որ Ս. Փրկչի պատուանշանին մեծ խաչը նուիրեց անոր։

ՄԱՏՐԻՏ.— Նախարարապետ Պ. Սակասթայի վիճակը շատ ծանրացած է։ Թոքատապէ կը տառապի։

—Զօրավար Վէյլէր յայտարարեց թէ պահպանողականները հիմակ անկարող ըլլալով իշխանութեան անցնելու, Խորհրդարանին լուծումը անհրաժեշտ է։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի գաղթային նախարարը հեռագիր ստացաւ Պանքօքէն թէ Սիամցի մը կրակ ըրեր է՝ հողի մը պարպուիլը պահանջող ֆրանսացի պաշտօնեայի մը վրայ։

—Ռուսիոյ մէկ մասին մէջ սով կը տիրէ։

—Ֆրանսայի Խորհրդարանին Նստաշրջանը դադրեցաւ տօնական օրերու պատճառաւ։

—Զրոյցի մը նայելով, Վճաբեկ Ատեանին յանձնուած գաղտնի պարունակութիւնը բացարձակապէս կ'ապացուցանէ սպայակոյտի սպայի մը կողմէ մատնութիւն մը գործուած ըլլալը, բայց Տրէյֆիւսի մասին մասնաւոր ապացոյց մը չի կայ։

Գիշերուան հեռագիրներ

ԲԱՐԻԶ, 25 դեկտ.—Պ. Ֆէլիքս Ֆօռ, Էլիզէի պալատան մէջ, իր ներկայութեանը ընդունեց Պարսից Շահին որդին։

ԼՈՆՏՈՆ.—Շոգենաւ մը Բլիմութ հասնելով ցամաք հանեց ժանտախտէ վարակուած հիւանդ մը։

ԲԱՐԻԶ.—Պատերազմական նախարարութիւնը խզարգելութեան դատապարտեց այն սպաները որոնք մասնակցիլ ուզած են՝ Հանրիի այրիին կողմէ Պ. Րէնաքի դէմ բացուած դատին ծախքերուն համար կատարուած հանգանակութեան։ Այս առթիւ նախարարութիւնը հրահանգներ ուղղեց գնդապետներուն։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՄԱՏՐԻՏ, 25 դեկտ.—Սպանիայի դրամատէրներու խումբ մը քանի միլիոն փր. փոխ տուաւ կառավարութեան, Քուպայի ու Փիլիպպեաններու պարտքերուն յունուարի կտրոնը վճարելու համար։

—Պ. Սակասթայի վիճակը քիչ մը բարւոքեցաւ. վտանգը անհետացած կ'երեւայ։

ՊԵՐԼԻՆ.— Զատ լիճը (կեդրոնական Ափրիկէ) ղրկուելիք գերման արշաւախումբին մեկնումը յետաձգուեցաւ, կանխաւ ղրկուած խումբին քաշած դժուարութիւններուն հետեւանքով։

ՊԷՇԹ.— Նախարարապետ Պարոն Պանֆիի դիրքը միշտ անորոշ է։ Յունուարէն առաջ ո և է որոշում պիտի չդրուի։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ Նոյեմբեր ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են Հիւանդանոցիս.

Մի քանի մարդասէր անձինք՝ ձեռամբ Մըսթըր Ուիթալի 3240, Պօրա ընկերութեան գանձապահ Արժանայարգ Մըսթըր Ու. Ու. Բինի ձեռամբ՝ Ժընէվի մի քանի բարեսէրներն 756, Պրուսացի բարեսէր ազգային մը՝ ձեռամբ Անտոն էֆ. Մաշալեանի 400, Տօքթ. Խըդրեան էֆ. Նոյեմբեր ամսական 216, Բարեպաշտուհի Տիկին մը ըստ իր ուխտի Հոկտ. և Նոյ. ամսական 108, Մաշտալի Պետրոս էֆ. Պալթաեան 108, Սարիմ էֆ. Աղամճանեան 108, Յովհաննէս էֆ. Պէյլերեան Սեբաստացի 108, Ալեքսանտրոս էֆ. Մաքսիմիանի՝ խնդրոյ մը առթիւ, ձեռամբ Տիգրան էֆ. Իսպէնչեարեանի 54, Բարեսէր ոմն 40, Տիգրան էֆ. Սարըեան 40, Նշան էֆ. Թոռունեան Սեբաստացի 20, Յովհաննէս էֆ. Տէմիրճեան Մուրատ Զայցի 20, Ազարիա էֆ. Թարագճեան Մուրատ Զայցի 20, գումար 5238 ղրշ.

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր, 25 քաշ շաքարեղէն, Կիւլպէնկեան Եղբարք՝ ըստ սովորութեան իրենց՝ հանգուցեալ ծնողաց հոգւոց համար Հաստատութեանս ընդհանուր պաշտպանեալներուն տուած հոգեհացին առթիւ նուիրած են 1200 բաշա, 64 քաշ շաքար, 40 քաշ եասբ թաթլիֆի, 200 հատ հաւկիթ, 100 հատ լեմոն, 15¼ քաշ սիսեռ իւղ։ Ռոտոսթոյի բարեսէր ազգայինք ըստ սովորութեան տեղւոյն Գեր. Առաջն. Ս. Հօր միջոցաւ ղրկած են 1025 քաշ սոխ, 470 քաշ պոլկուր, 72 քաշ բաղլա և 44 քաշ չոր լուբիա և բակլա, Կիւլպէնկեան Եղբարք տասը պարկ (466 քաշ) սուրճ, Եավրուեան Խաչատուրեան Ընկերութիւն 1 սնտուկ թէյ (6¾ քաշ), Տիկին Արեքնազ Ց. Գարամանեան՝ ձեռամբ Տ. Արսէն քհնյ. Տ. Յովսէփեանի 1 ծրար չիչէքլի լաճիվէրս լաճօրաքի, Տիկին Թագուհի Յակոբ Գարամանեան՝ ձեռամբ Տ. Արսէն քհնյ. Տ. Յովսէփեանի 4 կտոր զանազան պասմա (60 կանգուն), Տիկին Եպրուս Գալեօնեան՝ ձեռամբ Տ. Արսէն քհնյ. Տ. Յովսէփեանի 1 ծրար բիւլլի պազէն (60 կանգուն), Այրի Տիկին Նուրիցա Ա. Կիւմիւշեան՝ 18 հատ Ամերիքան վարտիք և 12 հատ շապիկ, Օրիորդ Եայեան 20 քաշ լօֆում շաքար, Օրիորդ Մելինէ Մ. Խօրասանճեան՝ 3 քաշ սօֆօլա, Թադէոս աղա կաթնավաճառ ի Գասըգիւղ 1 էգ հորթ, Համբարձում էֆ. Դավանօղեան 1 ոչխար, Բարեսէր ոմն 1 ոչխար, Սամիկ էֆ. Գարտիզպանեան 600 պրակ սիգարի թուղթ, Կօշկակար Թադէոս աղա Տէրնանեան Ռոտոսթոցի 4 զոյգ կօշիկ, Լեւոն էֆ. Ծըգնաւորեան 16 ու կէս քաշ միս, Տիկին Քրիստիկ Թաշճեան 1 հատ փոքր Խաչ արծաթ (1 դրամ)։

Սափրիչ արհեստաւորներէն հետեւեալ բարեսէր ազգայինք ըստ իրենց բարի սովորութեան Նոյեմբեր ամսոյ մէջ եւս երկու անգամ Հիւանդանոց գալով անձնուիրաբար ածիլած են բոլոր պաշտպանեալները և որք են՝

Գումգաբուէն ուսթա պաշի Յարութիւն աղա և Գէորգ աղա, Բարմագ Գաբուէն Մհի. Յակոբ աղա Խըրլըրեան, Սամաթիոյ Եէնիմահալլէէն Մհի. Համբար աղա, և Պէտիկ աղա, և Սամաթիոյ Տամկաճիի սրճարանէն Ալիքսան աղա։

Ի Նպաստ Հիւանդանոցի հրապարակ ելած սիկարի թուղթի Նոյեմբեր ամսոյ հասոյթը եղած է 2960 ղրշ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ատենադպիր — Վ. Ատենապետ
Գ. Մ. ԱԼԵԱՆԱՔԵԱՆ — Գ. Խ. ԷՎՐԷՆԵԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Շաբաթ օր անգլիական սակարանը գոց էր, իսկ ֆրանսականը, բաց, ուր բաւական փոքր շարժումներ ունեցեր են մէկ քանի թուղթեր։ Ֆրանսական Ռանդ շահած էր 20 սանդիմ, իտալականը՝ 45 սանդիմ, օսմանեանը՝ 5 սանդիմ, իսկ սպանիականը 40 սանդիմ կորսնցուցած։

Այսօր հոս բացաւ Քոնս. 24, 38½ Երկաթ. 109·25։ Գիները շատ հաստատ են։ Այս անգամ լիքիտասիոնի Բըրսը ալ աւելի աժան եղաւ միւս անգամներ Քոնս.ի համար 40 ղրշ. 1000ին իսկ Երկաթ. % 20 սանդիմ։

Բարիզի սակարանին մէջ օսմ. Քոնս. 22.80 Երկաթ. 109.25 Պրիւսէլ՝ 22.85 Երկաթ. 109.25։ Գործառնութիւնները կանոնաւոր վիճակի մը մէջ կ'երեւայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Օ. Ո.	24	36½
Ամէնէն բարձր գին	»	24	37
Ամէնէն վար գին	»	24	36½
Ռումէլիի Երկթ. գոց.	Ֆր.	109	37
Ամէնէն բարձր գին	»	109	50
Ամէնէն վար գին	»	109	37

ԲԱՑՈՒՄ 14 Դեկտ.

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ	Ք. Կ.	24	38½
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	109	50
Օսմանիյէ		405	—
Ռէժի		268	—
Օսմ. Պանքա		[illegible]	
Քուէտի Ժէնէրալ Օսմ.		9	25
Երկրագործական Պանքա		[illegible]	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	2	20
Օսմ. Ապահ. Ըն.		1	25
Թրամուէյ բաժնեթ.		795	—
» ժուիսանս		285	—
» պարտաթ.	Ֆր.	492	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	297	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	456	-

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	1	80
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	
» » մէկ ամսուան	»		

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	38
Անգլիական ոսկի	»	110	10
Բոլ էմբէրիալ	»	90	20
Քրիմից	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	04
Մէթալիք	»	94	30
Ռուսայի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	54

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	110	20
» » » չէք	»	111	20
Բարիզ » »	Ֆր.	22	65
» » » չէք	»	22	87
Պէրլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիէննա չէք	Ֆիոր	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 24 Դեկտ.

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ	22	80
) գոց.	»	22	80
» » » Բ	»	48	—
» » » Գ	»	27	—
Օսմանիէ	»	454	—
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	109	25
Օսմ. Ռէժի	»	268	—
Օսմ Կայս Պանքա	»	552	—
Ֆրանս Ռանթ 3 %	»	101	90
Քուէտի Լիոնէ	»	862	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	94	50
Սպանիական արտաքին	»	46	50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	30
Դրամավեղչ	»	03	—

ՊԵՐԼԻՆ, 24 Դեկտ.

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	112	75
Ռումէլիի երկաթուղի	»	111	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ Լոնտոնի վրայ 3 ամս	»	20	300

ՎԻԷՆՆԱ, 24 Դեկտ.

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	02
» Լոնտոնի վրայ	»	120	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	58	20
Օսմ. Ռէժի	»	124	80

Տր. ԽՍԱՋԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Տես Դ. երես՝ Պալմըլ Հաուսի հրատարակութիւնները։

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

14 Դեկտ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ.—Ծանրաչափ 769.
Ջերմաչափ 0.
Օդը ամպամած։
Կէս օր.—Ժամը 7.16։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	0
Սէլանիկ	—	—
Իզմիր	—	0
Հալէպ	—	—
Էնկիւրիւ	—	5
Պրուսա	—	0
Արճանկէլ	9	—
Բեդերսպուրկ	—	1
Մոսկուա	20	—
Բարիզ	3	—
Վիէննա	4	—
Օտեսա	13	—
Սօֆիա	—	—
Աթէնք	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.—Ալեկոծ։

SIROP DE RAIFORT
Ջեկոտեմին լնտագարութիւնը բուժող յատկութիւնները, գործածուած են Կրիմօ եւ ընկ.եան եռտաւոր Ռէֆօռի օշարակին մէջ, և գերազանց մաքրողականը ընելով զայն, որ 35 տարիէ ի վեր կը գործածուի տղոց աւշային ախտերը բուժելու համար։

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓԻ ՎՐԱՅ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄՂՔԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս. Սուլթան Համամ Թօքմաքեան խան
Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատուները,
Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, աժան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուներէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։
Կը խնդրուի արգոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և տեսնել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու վիճակին մէջ է։
Կանանց համար կօշիկներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։
23 Գին. ՈՐՈՇ 63—150

☛ ՀԱՐՍՆՈՒՔԻ ՄՈՄԵՐ ☚
ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԻՒՆՃԵԱՆ
Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամպոսխանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար յօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսնիքներու համար ծաղկաւէտ կերբանդներ քօղեր, ծաղկոցներ, եւն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։ 130

ԳԱԼԻԳՈՄՈՍ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ՋՈՒՐ

Բաղերու մօրուք և պեխեր հեր կելու և պահպանելու յատուկ բժշկական մազի ջուր։
Վեհ. Սուլթանի մատակարարներէ Տօքթ. Սինկրօս էֆ.ի և քաղաքային բժշկական վարժարանի ուսուցիչներէն քիմիագէտ Ճէլալեան Յակոբ էֆ.ի ընկերակցութեամբ պատրաստուած։
Մեր հրապարակին վրայ ծախուած բոլոր ներկերուն մէջ ամէնէն յաջողը և ամէնէն դիւրին գործածուողն է։
Մազերուն կու տայ փայլուն և բնական գոյն, առանց մորթը արատաւորելու։ Գործածման եղանակը և միւս մանրամասնութիւնները բացատրուած են տուփերուն հետ գտնուող յայտագրին մէջ։
Ընդհ. Ներկայացուցիչ և մթերապահ բոլոր Թուրքիոյ և օտար երկիրներու համար, Պ. Թ. Սթավրօբի, սափրիչ, Բերա, Մեծ-Փողոց, թիւ 158 Սիթէ տ'Ալեբի քով։
Պոլսոյ կողմը մեծ մասնաճիւղ, Մահմուտ փաշա, 131 թիւ. Արամ Սողանճեանի մազի ներկի վաճառատունը։
Կը ծախուի Բերա, Պօն-Մարշէ վաճառատան մէջ, ինչպէս նաեւ Իգիտօրի և Ֆիկարոյի սափրիչ խանութները. Ղալաթիա, Գարաքէօյի պողոտային դիմացը Պ. Աստամանտիտիսի անուշահոտութեանց վաճառատունը։ Կ. Պոլիս, Պահչէ Գաբու Իշի Գաբուլը դեղարանը. Պալիք Բաստօբուլօսի երաժշտական գործիքներու վաճառատունը. Ֆրէնտքըր, Պ. Թէոտորիտիսի դեղարանը. Պէշիկթաշ Չիրճիրլի դեղարանը Գատըքէօյ Իլիա սափրիչի խանութը. Ակիւտար գլխաւոր դեղարաններուն մէջ։ 146 16—52

THE
LANCASHIRE
INSURANCE
COMPANY
Մ. Մ. ՊՕՆՏ. ՍԵԼԱՐ ԵՒ ԸՆԿ.
4. Քէօյլու Թիւնել խան, Կալաթա
Ապահովագրութեանց, առաքմանց և յանձնարարութեան գործակալներ
Գործակալք Լանքաշիր ինշուրանս և ընկ.
» Թամիզի և Մըրսի Մարին ինշուրանս ընկ.
» Վան Օքէն և ընկ. Լիմիթըտ, Իօրօբէան և ճէնէրալ Էքսբրէս
Թղթակցութիւն բոլոր նշանաւոր քաղաքաց հետ. ծրարուած ապրանքներու առաքում աշխարհի բոլոր մասերուն մէջ, խիստ չափաւոր գիներով։

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ
Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան
De la Société des fabricants anglo-français
Թ. 21. Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց. Թ. 21
(ֆրանսական նամակատան դիմաց)
Անգլեֆրանսական գործարանատէրերու Ընկերութիւնը, դիւրութիւն տալու համար հասարակութեան՝ գնելու իր անգլիական ու ֆրանսական ապրանքները, վաճառական մարքայով, կը ծանուցանէ թէ ստացած է իր
ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
մեծաքանակ ասուեղէն
ազնուագոյն տեսակ ու վերջին նորաձեւութեամբ։
Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել
ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ
Անգլեֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան, իր գնումները կատարելէ առաջ։ 16

ՍԳՈՐԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ
Կ. Պոլիս, 15 Յուլ. 1889
Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,
Յորժէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սքօթն Էմիւլսիոնը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանաւանդ թոքային և անօսրանութեան հիւանդութեանց քանի մը դէպքերու մէջ։
Իմ կարծիքս է թէ այս համեղ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծար համարուելու է միւս ձկան իւղէն և [illegible] զատ։
ՏՐ Ա. ԱՆՏՐԷԱՏԷՍ
Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000.000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ESTABLISHED 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առաջին հրդեհի ապահովագրութիւն մէ՝ որոյ բաժնետարք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա. Պանք Օթոմանի վարի. քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1

ՊԱՅԸԼ ՀԱՈՒՍԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատմութիւն Հին Կտակարանի եւ Մարգարէութեանց, որ կը բաղկանայ 536 էջերէ, և կը պարունակէ օգտակար և հմտալից ծանօթութիւններ և մեծ օժանդակ մըն է Սուրբ Գրոց այն մասերը ուսումնասիրող հաւատացեալներուն և մանաւանդ հոգեւոր պաշտօնեաներուն։ Գինն է 15 դահեկան և հայատառ թուրքերէն ալ կայ։

Քրիստոնէական Նկարագիր, որ կը բաղկանայ 283 էջերէ և տասուերկու գլուխներու բաժնուած ըլլալով իւրաքանչիւրին մէջ կը խօսի մէկ մէկ գովելի բարեմասնութիւններու վրայ և շատ օգտակար է մանաւանդ երիտասարդներու և պատանիներու և յարմար՝ իբրեւ նուէր կաղանդի առթիւ։

Կը ծախուին Պայըլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Յինճանճրլար Եօգուշու։ 173

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ Ընկ.
Ամենամեծ Միջազգային Ընկ.ն
Կենաց վրայ ապահովագրութեան
Տնօրէնութիւն յԵւրոպա

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէյթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իդալիէնի անկիւնը)։ Ընկերութեան շէնքերն այժմ կը վերաշինուին, ուստի իր գրասենեակներն առժամաբար փոխադրուած են Նոդռ-Տամ տէ Վիքդուառ փողոց Թ. 42։

1898 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ ՔԱՌԱՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ Փր.։ Ապահովագրութիւն որ կը բանի՝ 4,545,160,943 Փր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած՝ մէկ միլիառ 320 միլիոն։

1898ին հնչուն դրամով վճարելի շահերն են 14,400,000 Փր., 1897էն 1,424,000 Փր. աւելի։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ ունի 300,000է աւելի անդամ, որոնք Ընկերութիւնը կը կազմեն, որոնց կը պատկանի Ընկերութիւնն և որոց կը վերաբերին Ընկերութեան բոլոր շահերը։ Եթէ մասնակից էք, և կամ տակաւին չէք, խիստ շահեկան է ձեզի համար ճանչնալ Ընկերութեան մասնաւոր կարգադրութիւնները։ Օրինակի համար մանրամասն տեղեկութիւններ ուզեցէք իբրեւ հասութաբեր գործ ապահովագրութեան վրայ որ հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոս ունի. նոյնպէս տարեվճարներու ետ առնելու ձեւով ապահովագրութեան վրայ, ի դէպ մահու որոշեալ ժամանակամիջոցի մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. Ռ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Ֆէնիչ-Պատուիրակ
Ա. ՋՈՒՀԱՃԵԱՆ
Վոյվոտա փողոց Վիթալիս խան Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
[illegible] Լիվերպուլ և Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ումպրիա	7718	Փոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2403
Աուրանիա	7268	Ադլաս	2593
Բավոնիա	5587	Սարակոսա	2166
Սէֆալոնիա	5517	Թարիֆա	2246
Կալլիա	4809	Բալմիրա	2144
Սքիթիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօքքօ	185
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	1295
Գադալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալութեան
Thomas C. Joly
Ալիքսփատրո խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 571

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՛ՐՔ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
([illegible])

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն ալ անցաւ կը լեցնեն. [illegible] պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, [illegible] երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ գեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ջմեռները կիրակի օրերն ալ, ([illegible]) ինչպէս նաեւ ամեն օր, ([illegible]) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գաւառցիներէ կրնան դիմել խորհրդ բնակարանին, Թիւ 1 [illegible]

Լ՚ԱՆԳՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ. ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1874էն մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ
Պ. Պ. Կոմս Էտմոն Ջիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռօտոլֆ Հօեօս, Փոխ-նախագահ.
» Ժօզէֆ Հօեօս, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գօլմօն Նագօ, » » » » »
» Անթուան Բրօքէշ տ'Օսթէն.
Թէոտոր Բօնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկէնհայմ

Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՒՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՕՆԷԼ ՊՈՆՏԻ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ. Բերա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարաֆօղլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 50 Պէշիկ.	— —	7 40 Պշկ.
— —	7 35 Պէշիկ.	— —	8 20
— —	8 50 Եշ. Պ.	— —	9 —
— —	9 35	— —	9 40
2 — Պէշիք.	9 45 Ֆէրպ.	2 25	10 15 Գզկ.
2 20	10 15 Պէշիկ.	3 —	10 30 Ֆէրպ
3 —	10 30 Գզ.	3 30 Վոսփոր	10 40 Գզկ.
3 30	11 — Գզկ.	3 35	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 — Գապ.	11 30 Գզկ.
4	11 20	4 30	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 30 Ֆէրպօք	11 50
5 —		5 5	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պէշիկ.	
5 30		5 45 Ֆէրպօք	
5 50 Պէշիք.		6 15 Պշկ.	
6 15 Պէշիք.		7 — Գզկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իւսկիւտարէն Կամուրջ		Կամուրջէն Իւսկիւտար	
— —	6 20 Պէշք.	— —	7 5 Պշ. Գզ.
— —	6 50 Պշքթ.	— —	7 40 Պշք.
— —	8 — Պշքթ.	— —	8 20
— —	8 45	— —	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45 Ֆէրպ.	2 45	10 15
3 30	10 15	3 30 Վոսփ	10 30 Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպ.	10 35	3 35	10 45
4 15	11 — Ֆէրպ.	4 30 Ֆէրպօք	11 20
4 45	11 10	4 45 Պէշք.	11 30 Ֆէրպ.
5 15 Ֆէրպ.	11 45	5 30 Պշ, Գզ.	11 45
5 25	12 —	5 45 Ֆէրպօք	12 15
5 50 Պէշիկ.		6 15 Պէշ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

3 30 Հարէմէն Սալաճագ բացի Կիր.է)
5 — » » բացի Ուր.է
10 40 » »
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
8 — Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » անտի Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՒ ԳԱՊԱԹԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՓԱՐՋ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐՈՒ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իւսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
5 15 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իւսկիւտարէն Սիրքէճի
4 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
5 45 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իւսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իւսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն Գպթ. Իւսկիւտար

Ծան.—Ցոյց միգապատ եղած ատեն շոգենաւները իրենց գտնուած տեղերը [illegible] մնան.

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Փռանք 14.500.000
Պահեստի դրամ	» 26.504.000
Տարեկան հասոյթ	» 58.937.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և ասոնց մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագին.
Ներով։ 572 Լիազօր Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Անանիտուխ խան. 20 21 22

EMULSION SCOTT

ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին Նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իբոֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԳՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԸ (սըրաճա),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՒՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐՁԱԿՈՂ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործակատար ի Կ. Պոլիս. ՀԱՄԱԷՐ ԵՒ ՀԱՅՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայէ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Գօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	186
Ալէքթօ	3807	Գօնկօ	2906	Կրոտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1785
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	4811	Հիտալկօ	1581	Միքատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասսանօ	1822	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սբէրօ	1200
Փորօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրացիօ	3800	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրունօ	1076	Տրաքօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտաճօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օնթարիօ	4036	Թօրրիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշարօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գազօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօվնօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիրակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Ռիալթօ	2229	Վօլթուրնօ	2398
Սիսէրօ	1834	Ֆրանչիսգօ	4582	Լէբանդօ	2272	[illegible]	1563	Իէտօ	1850
Գլիօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Ռօլլօ	1613	Զէրօ	1200
Գոլորատօ	4233	Կիդանօ	1248	Լօրէնցօ	3191	Ռօմէօ	1789		

Տօրօ շոգենաւը, նաւապետ Բէյն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 7ին և 21ին հոս կ'սպասուի։

Մէթրօ շոգենաւը, նաւապետ Պօյդ, ընդհանուր վաճառքով կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 19ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միւլէթ խան, Ղալաթիա

COMP RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DF COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք
Դշ. 15 27 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Դշ. 16 28 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ՝ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բորտ-Սայիտ, Եաֆա, Պէյրութ եւ [illegible])։
Եշ. 17 29 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 7/29 Ինէպօլու, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Բաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 18 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ
Մարսիլեայ և Պոնտոսի մէջ-[illegible]
ԺԱՄԱՆՈՒՄ
Դեկտ. 26 Սեւծովէն Անատօլուի եզերք[illegible]
ՄԵԿՆՈՒՄ
Դեկտ. 27 Սեւծովէն Մարսիլիա
Բարիզ-Լիօն Մարսիլիա
ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
[illegible]
Նաւաղջէգի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակալաց
ԹԻՄՈԹԷ ՐԷՊՈՒԼ
75 Թօփհանէ, [illegible]

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվերպուլ, Պօրտօյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի միջեւ բանող [illegible]

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Րամէսէս	3000	Թիպա	3500
Անպիս	3000	Նէքթիս	240
Թէյպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեմնոքքուս	3000	Բէքա	1250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կանօրդի	1500
[illegible]	2500	Ֆիւլէ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԽՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (116)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՅՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՏԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Կարկաս, որ դրեթէ հրաշքով ազատեր էր խեղդամահ ըլլալէ, ուրիշ ոչ նուազ սոսկալի մահուան մը պիտի մեռնէր։ Եթէ Պլէռօ զայն երեսի վրայ ինկած թողուր նկուղին մէջ, անշուշտ շնչասպառ կը խեղդուէր։ Բարեբաղդաբար կռնկին վրայ գտնուեցաւ, գըլուխն ալ դէպի վեր։ Ջուրն արդէն մինչեւ բերանն և աչերն հասած ըլլալով, բրած ազդեցութիւնը կենդանութիւն տուեր էր անոր։

Մեծ դժուարութեամբ՝ ձեռներուն վրայ կռթնելով՝ ծունգի վրայ եկեր էր։ Յետոյ քիչ քիչ յիշողութիւնը վերադառնալով՝ ճանչեր էր նկուղն և սարսափահար եղեր էր։ Գիտնալով ջրհեղեղին գաղտնիքը, յոյսը կտրեր էր ազատութենէ։ Չէր կարծեր բնաւ որ Աստուածէ օգնութիւն մը կրնար հասնիլ իրեն, վասն զի չէր հաւատար Աստուծոյ....

Սակայն կենսապահիկ բնազդը զըրպեր էր իր զարհուրանքը, և սկսեր էր աղաղակել, օգնութիւն կանչել։ Այն ժամանակն էր որ մայր Լանկլօա լսեր էր իր ձայնը։

Ջուրը սոսկալի արագութեամբ կը բարձրանար։ Կարկաս ստիպուեր էր ոտքի վրայ ելնելու, բայց որովհետեւ կամարը շատ ցած էր, հարկ եղեր էր ծռիլ և պատին յենուլ որպէս զի կարենար սրունքներուն վրայ կենալ։ Բայց վերջին աստիճան տկար ըլլալով, կ'զգար այն վայրկեանն ուր ուժասպառ պիտի իյնար խեղդուէր ջուրին մէջ։

Մայր Լանկլօա ժամանակ չկորսընցուց։ Տեսակ մը մառանի մէջ, որ ժամանակաւ բաղնիք է եղեր, գտաւ այն բրիչը զոր Պլէռօ պահ մ'առաջ գործածեր էր։ Սակառիկը ոտերու չեղջի մը մէջ պահելով վերստին Ներքնայարկն իջաւ։ Կարկասի գտնուած նկուղն հասնելու համար հարկադրեցաւ ջուրին մէջ քալել, ու մինչեւ ծունկերը կը հասնէր։

Ճրագը պատին փակցուց, և բրիչովն սկսաւ հարուածել դրան կղպանքը։ Քանի մը հարուածէ ետեւ՝ կղպանքը բաժնուեցաւ փայտէն և վար ինկաւ։ Դուռն ալ որ դուրսէն կը բացուէր, չկրնալով այլ եւս դիմանալ, ուժգնութեամբ պատին դէմ նետուեցաւ ներսը դիզուած ջուրին ուժէն, որ ահեղ շառաչմամբ Ներքնայարկի ճանբուն մէջ խուժեց։

Մայր Լանկլօա մաղ մնաց որ գլորէր հոսանքին ուժէն, բայց իսկոյն պատին կրթնեցաւ։

Կարկաս զինքն ազատողէն նուազ բաղդաւոր, չկրցաւ զինքն հաւասարակշռութեան մէջ բռնել. հոսանքին ուժը գետնէն կարեց իր ոտներն և գլորեցաւ ինկաւ յուսահատ աղաղակ մ'արձակելով. վայրկեան մը թաւալեցաւ կարծելով թէ պիտի կրնար դէմ դնել հոսանքին բռնութեան, բայց ջուրը զայն քշելով նկուղէն դուրս նետեց։

Մայր Լանկլօա բռնեց զայն, և իր օգնութեամբ խեղճը կրցաւ ոտքի վրայ ելնել։ Այն ատեն մեծ զգուշութիւններով, որպէս զի չգլորին, և պատին քովէն քալելով որ յենարան մ'էր իրենց, հասան սանդուղին քով։

Բիէռ Կարկաս ազատած էր։ Բայց ճմլած, վիրաւորուած և վերջին աստիճան տկարացած ըլլալով, մայր Լանկլօա պարտաւորուեցաւ իր ուժեղ ուսերուն օգնել անոր նախ գետնայարկն և ապա առաջին յարկն ելնելու համար։ Հոն Կարկաս իր ջրաթուրմ հանդերձներն հանելով, մայր Լանկլօայի ստիպմամբ անկողին մտաւ, վասն զի բոլոր մարմինը կը դողար։

Միանգամայն մայր Լանկլօա լաւ կրակ մը վառեց սենեակին վառարանին մէջ, որպէս զի չորցնէր իր հագուստներն ալ, որք մինչեւ մէջքը խոնաւ եղած էին։ Քանի մ'օր առաջ Պլէռօի բերած հին հանդերձներու ծրարը, որ անկիւն մը ձգուած էին, թոյլ տուաւ իրեն պահ մը հանել իր թրջած շրջազգեստն ու փոտաւակը։ Յետոյ նորէն ուշադրութիւնը Կարկասի վրայ դարձուց։

Խեղճը չէր կրնար բան մ'ըսել, խօսելու կարողութիւն չունէր. բայց երախտագէտ աչերը շարունակ մայր Լանկլօայի վրայ ուղղած էր և անոր ոչ մէկ շարժումը չէր կորսնցըներ։ Մի ջոց մը սիրտն այնչափ յուզուեցաւ, որ չկրցաւ լալը զսպել։ Այո՛, լացաւ, ինքը, Բիէռ Կարկաս, Պլէռօի զաւակիցը. հին թիապարտը ... Տղայութենէն ի վեր հաւանաբար այս բանն երբէք պատահած չէր իրեն։

Բայց, տարօրինակ բան, լացի հետ մեկտեղ բարկութիւն ալ կար աչերուն մէջ և դէմքն ամենի վայրագութեան արտայայտութիւն մ'ունէր։ Տարակոյս չկար որ երկու հակառակ զգացմունք կը տատանէին սրտին մէջ։ Զինքն անվրէպ մահուան մը ճիրանէն կորզող քաջ կնոջ հանդէպ զգացած ջերմ երախտագիտութեան հետ սրտին մէջ խուլ կատաղութիւն մը կը բորբոքէր զինքն սպաննելու ձեռնարկող իր վաղեմի բարեկամին դէմ, և այժմէն կը մտածէր ահռելի հաշիւ մը պահանջել անկէ։

Մեծ գաւաթ մը շաքարախառն տաք գինի, զոր մայր Լանկլօա խմցուց անոր, սկսաւ տաքցնել զայն և մեղմել ցաւերը։ Քիչ քիչ լեզուին ջլատումը դադրեցաւ և խօսիլ սկսաւ։ Առաջին արտասանած խօսքն եղաւ շնորհակալութիւն Բօլինի ուղղուած։

—Պարտականութիւնս կատարեցի, պատասխանեց պարզաբար։

—Իմ կեանքս արժէք մը չունի, ըսաւ Կարկաս. ինձի պէս չնչին մարդու մը մահը կորուստ մը չէր համարուեր, բայց որովհետեւ տակաւին ողջ եմ, կրնամ թերեւս բան մ'ընել ձեզի համար նախ և յետոյ ուրիշներու։ Երբ անցեալ կեանքս միտքս կը բերեմ կը զարհուրիմ, և չեմ համարձակիր երեսս նայիլ։ Ա՛յս է արդեօք խղճի խայթ կոչուածը։ Ես ի ծնէ յոռի բնազդներ չունէի։ Օր մը Պլէռօի հանդիպեցայ, որ չարութեան ոգին է, կամքիս վրայ ծանրցաւ, զիս ուզած կողմը քաշեց տարաւ, իր գործած վատութիւններուն զիս ընկեր ըրաւ և եղայ ինչ որ եմ, թշուառական մը...։ Սպանութիւն չեմ ըրած երբէք, բայց ուրիշ ոճիրներ գործած եմ Պլէռօի առաջնորդութեամբ.... Կ'ուզէ՞ք ճշմարտութիւնը իմանալ. ահա ըսեմ ձեզի։ Ես թիապարտ մ'եմ՝ թիարանէն փախած։

Մայր Լանկլօա ցնցուեցաւ և տեսակ մը սոսկումով Կարկասի երեսը նայեցաւ։

—Երբ մարդ մը, պատանեկան հասակին մէջ աշխատութեան ախորժը կորսնցընէ, շարունակեց Կարկաս, որովհետեւ անպատճառ հաճոյք կամ զբօսանք ձեռք բերել կ'ուզէ, ուստի ստակ ձեռք անցունելու համար ամեն տեսակ միջոցներու կը դիմէ. և քիչ քիչ գող կ'ըլլայ մինչեւ այն օրն ուր ոստիկանութիւնն օձիքէն բռնելով տանի բանտին դռնէն ներս դնէ։

(Շարունակելի)